

Látogatóközpont Mezőzombor 0202/1 hrsz.

Natura 2000 hatásbecslése

(HUBN10007)

Készült a 275/2004.(X.8.) Kormányrendelet 10.§ (1) bekezdésében előírtak, valamint a 14. és 15. számú melléklet tartalmi követelményei alapján

Készítette:

A handwritten signature in purple ink, which appears to read 'Zsolyomi Tamás'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Zsolyomi Tamás

természetvédelmi szakértő

SZ-008/2018.

Tartalomjegyzék

1.	Azonosító adatok	
1.1	A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége.....	4
1.2	Az adatlap kitöltésében részt vevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása.....	4
2.	Az érintett Natura 2000 terület	
2.1	A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van.....	5
2.2	Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás.....	5
3.	A terv vagy beruházás	
3.1	A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása.....	7
3.2.	A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama	7
3.3.	A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása.....	8
3.4.	A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)	9
3.5.	A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése	9
3.6.	A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése	10
3.7.	A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása.....	13
4.	A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatásai	
4.1.	A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében.....	13
4.2.	A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel.....	13
4.3.	A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke.....	69

5.	Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások	
5.1.	A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából).....	71
5.2.	A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása.....	71
6.	A megvalósítás indokai	
6.1.	A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése	71
6.2.	A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét alátámasztó indokok.....	72
7.	A kedvezőtlen hatások mérséklése.....	72
8.	Kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések.....	72
9.	Felhasznált irodalom.....	73
10.	Melléklet – a TMF/30-2/2018. számú határozat szakértői névjegyzékbe vételéről.....	74

1. Azonosító adatok

1.1 A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége

Kérelmező neve: Tokaj Borvidék Fejlesztési Tanács (Tokaj Borvidék Fejlődéséért Nonprofit kft.)

Székhelye/levelezési címe: 3910 Tokaj, Dózsa György u. 2.

Adószáma: 25102147-2-05

Cégjegyzék száma: 05-09-027569

1.2 Az adatlap kitöltésében részt vevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása

A hatásbecslés készítője: Zsolyomi Tamás EV.

Székhelye: 3910 Tokaj, Esze Tamás u. 37.

Egyéb elérhetőségek: E-mail: zsolyomi.tamas@gmail.com, Tel.: +36 30 2796 274

Jogosultsága: Természetvédelmi szakértő (nyilvántartási szám: SZ-008/2018.)

Szakmai referenciák:

2022 Tiszacsege - Tisza-folyó bal part 453,816 – 453,864 fkm úszóműves csónak- és kishajó kikötő Natura 2000 hatásbecslése

2021 FAKT Hungária Hegyeshalom-Bezenye mezőgazdasági üzemek létesítése Natura 2000 hatásbecslés készítése

2020 Tiszadorogma - Tisza-folyó jobb part 445,125 – 445,325 fkm úszóműves csónak- és kishajó kikötő Natura 2000 hatásbecslés készítése

2011-2018 Ökológiai szakreferens – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság – Természetmegőrzési Osztály – számos Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció véleményezése

2010- Egyéni vállalkozói tevékenység keretében részvétel számos Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció készítésében pl.: („A Velencei-tavi partfal komplex fenntartható rehabilitációja”c. projekt - Bioaqua Pro Kft.– NOX Beruházó és Fővállalkozó Zrt. (2017); „Az abádszalóki szabadstrand és ökológiai folyosó komplex turisztikai fejlesztése” c. projekt Bioaqua Pro Kft.– Fegyverneki Területfejlesztő Központ és Mérnökiroda Kft. (2018))

2. Az érintett Natura 2000 terület

2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van

Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel (HUBN10007) különleges madárvédelmi terület

A terület státusza (megjelölendő):

X különleges madárvédelmi terület

- ☐ különleges természetmegőrzési területnek jelölt terület
- ☐ kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek jelölt terület
- ☐ jóváhagyott különleges természetmegőrzési terület
- ☐ jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- ☐ különleges természetmegőrzési terület
- ☐ kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Területi kiterjedése: 121110.01 hektár

2.2. Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás

Magyar név	Tudományos név	Állomány nagyság		Jelenlét F: fészkelő állomány; Gy: gyülekező állomány; Á: állandó; T: telelő állomány	Popu- láció*
		Min	Max		
Billegetőcankó	Actitis hypoleucos	20	25	F	B
Jégmadár	Alcedo atthis	11	50	F	B
Csörgő réce	Anas crecca			GY	D
Tőkés réce	Anas platyrhynchos			GY	C
Böjti réce	Anas querquedula			F	C
Böjti réce	Anas querquedula	50	50	GY	C
Nagy lilik	Anser albifrons			GY	D
Nyári lúd	Anser anser			GY	D

Vetési lúd	Anser fabalis			GY	D
Parlagi pityer	Anthus campestris			F	D
Szirti sas	Aquila chrysaetos	3	3	Á	A
Parlagi sas	Aquila heliaca	6	10	Á	B
Parlagi sas	Aquila heliaca	5	10	GY	B
Békászó sas	Aquila pomarina	12	14	F	A
Vörösgém	Ardea purpurea	1	2	F	D
Barátréce	Aythya ferina			GY	D
Kontyosréce	Aythya fuligula			GY	D
Cigányréce	Aythya nyroca			GY	D
Bölömbika	Botaurus stellaris	1	5	GY	D
Bölömbika	Botaurus stellaris	0	3	F	D
Uhu	Bubo bubo	15	20	Á	A
Kerceréce	Bucephala clangula			GY	D
Lappantyú	Caprimulgus europaeus	51	100	F	B
Fehér gólya	Ciconia ciconia	48	50	F	C
Fekete gólya	Ciconia nigra	15	30	F	B
Kígyászölyv	Circaetus gallicus	5	10	F	A
Barna rétihéja	Circus aeruginosus	5	10	F	C
Kékes rétihéja	Circus cyaneus	11	50	GY	C
Hamvas rétihéja	Circus pygargus			F	D
Kék galamb	Columba oenas	500	1000	F	B
Haris	Crex crex	40	200	F	A
Fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos	51	100	Á	A
Közép fakopáncs	Dendrocopos medius	400	500	Á	A
Balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus	30	35	Á	C
Fekete harkály	Dryocopus martius	101	250	Á	B
Nagy kócsag	Egretta alba			GY	D
Kerecsensólyom	Falco cherrug	0	1	Á	D
Vándorsólyom	Falco peregrinus	3	4	Á	B
Örvös légykapó	Ficedula albicollis	800	1000	F	B
Kis légykapó	Ficedula parva	4	5	F	C
Daru	Grus grus	51	100	GY	D
Rétisas	Haliaeetus albicilla			GY	D
Törpegém	Ixobrychus minutus	20	30	F	C
Töviszúró gébics	Lanius collurio	500	1000	F	B
Kis őrgébics	Lanius minor	20	30	F	C
Erdei pacsirta	Lullula arborea	51	100	F	A
Kis bukó	Mergus albellus			GY	D
Barna kánya	Milvus migrans	1	5	GY	D
Hegyi billegető	Motacilla cinerea	80	100	F	A
Füleskuvik	Otus scops	5	8	F	C
Halászsas	Pandion haliaetus	1	5	GY	C

Darázsölyv	<i>Pernis apivorus</i>	40	50	F	B
Pajzsoskankó	<i>Philomachus pugnax</i>			GY	C
Hamvas küllő	<i>Picus canus</i>	150	200	Á	B
Guvat	<i>Rallus aquaticus</i>	1	2	F	D
Függőcinege	<i>Remiz pendulinus</i>	60	70	F	C
Partifecske	<i>Riparia riparia</i>	300	400	F	C
Uráli bagoly	<i>Strix uralensis</i>	50	100	Á	A
Karvalyposzáta	<i>Sylvia nisoria</i>	400	500	F	C
Kis vöcsök	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			F	D
Réti cankó	<i>Tringa glareola</i>			GY	C
Piroslábú cankó	<i>Tringa totanus</i>			GY	D

***Megjegyzés: az országos állományhoz viszonyított arány A: 100% \geq p > 15%; B: 15% \geq p > 2%; C: 2% \geq p > 0%; D: nem jelentős, előfordul a területen**

A tárgyalt HUHN10002 Natura 2000 terület fent felsorolt közösségi jelentőségű fajainak listája, elnevezése és kódja Európai Unió Natura 2000 hálózatot bemutató honlapjáról (<http://natura2000.eea.europa.eu>), a „Standard Data Form” adatlap információi alapján készült.

3. A terv vagy beruházás

3.1 A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása

Mezőzombor település közigazgatási határán belül a 37-es számú főúttól északi irányban, a 37-es és a 39-es út találkozásánál, a Zempléni-hegység déli lankáin egy turisztikai látogatóközpont létesül. Az érintett terület közelében jelenleg is megtalálható néhány épület (Disznókő-tractorgarázs, Sárgaborház, stb.), a jelenlegi fejlesztés során az úgynevezett „Tokaj terminál” látogatóközpont megépítése és az ahhoz tervezett szennyvíztisztító, egyéb projektelemek kialakítása miatt kerül sor a hatásbecslésre. A fejlesztési cél egy olyan Terminál létrehozása, mely elsődlegesen egy megérkezési/kilépési pont, kulturális tranzit-zóna és inspirációs tér, mely a Borvidék szőlészeti kultúráját, geológiai adottságait, gasztronómiai hagyományait hűen mutatja be, betekintést ad Tokaj-Hegyalja világörökségi szempontból kiemelkedő kultúrtáj értékeibe. Cél, hogy a látogatóközpont mind tartalmában és szolgáltatásaiban, mind a lehetőségekhez mérten az építészeti értékeiben képviselni tudja más, világörökségi címmel büszkélkedő, külföldi szőlészeti-borászati kultúrtáj színvonalát.

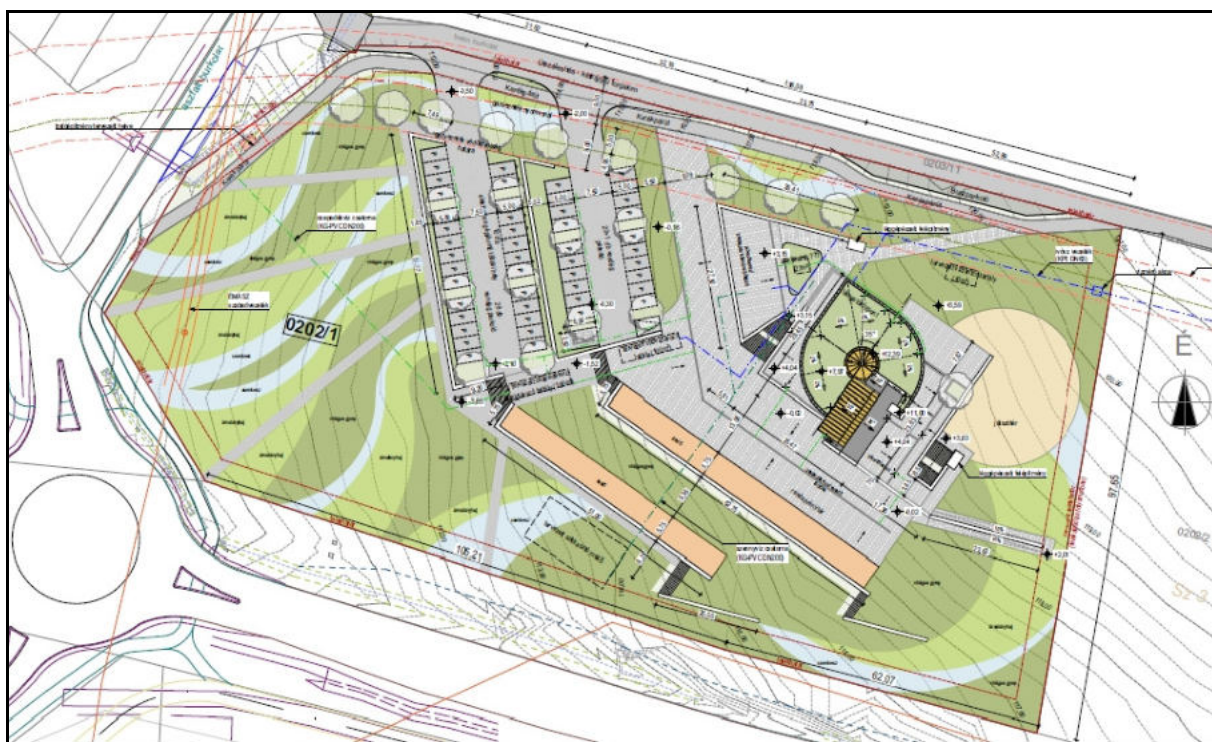
3.2 A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama

A tervezési területen bruttó 1284,27 m² tervezett beépítéssel valósul meg a látogatóközpont 4,40 m-es építménymagassággal. A zöldfelületek mértéke 11192,76 m². Tervezett létszám adatok: vendégek: 150 fő/nap; személyzet: 10 fő; a főzőkonyha tervezett adagszáma: 100. A tervezett fejlesztés jelentősége, hogy a világörökségi kultúrtájba megérkező és onnan távozó turisták,

vendégek meg tudjanak pihenni, megismerhessék a borvidék szőlészeti kultúráját, geológiai adottságait, gasztronómiai hagyományait, betekintést nyerhessenek Tokaj-Hegyalja világörökségi szempontból kiemelkedő értékeibe. A látogatóközpont lehetőséget biztosít a térség borászatainak és a helyi termelőinek, hogy termékeik széles kínálatából a turisták tudjanak a helyszínen is vásárolni. A kivitelezés várható időtartama 1 év.

3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása

A látogatóközpont által igénybevett területet a Mezőzombor 0202/1 helyrajzi számú ingatlan alkotja, mely a főépületen kívül a tervezett szennyvízkezelő és a kapcsolódó parkolók területét is lefedi. A különböző kapcsolódó elemek az alábbi helyszínrajz alapján kerülnek kialakításra.

Helyszínrajz

A terület a dél-nyugati teleksaroknál lévő körforgalomból közelíthető meg a 0203/11 hrsz.-ú dűlőút felől. A vendégparkolók az épület közelében helyezendőek el, ~ 50 parkolóhely kapacitással.

1. térkép: A vizsgálati terület elhelyezkedése (sárga-vörös sraffozással jelölve) a HUBN10007 azonosítószámú, Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel elnevezésű Natura 2000 területen (vörös sraffozással jelölve) belül

3.4. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)

A beruházás kivitelezésének várható időtartama kb. 1 év. A kivitelezés alatt az építés során a látogatóközpont és a kapcsolódó projektelemek, mint például a parkoló, a parkosítás, illetve a működéshez szükséges szennyvízkezelő rendszer kiépítésének előkészítéséhez szükséges földmunka, építési munka, valamint a kapcsolódó szállítási, anyagmozgatási munkák járhatnak zavaró hatással.

3.5. A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése

A beruházás megvalósításához a vizsgált területen a Tokaj Terminál épület és kapcsolódó létesítményei (parkolók, parkosított területek, szennyvízkezelő rendszer) kerülnek kialakításra. A tervezett épület kétszintes (földszint és emelet). Az alsó szinten fogadja az épület az érkező vendégeket egy nagyterű aulával, információs pulttal. Ebből a térből nyílik több, a vendégeket kiszolgáló helyiség, borbolt, étkező fogyasztótér, bortrezor, valamint vizesblokk. A földszinten kerül kialakításra az étkezőt kiszolgáló konyhai terület is. A felső szinten egy reprezentatív borkóstoló helyiség kerül kialakításra, valamint egy bár és egyéb, irodai funkciót betöltő helyiségek, továbbá vizesblokk. Az épület teherhordó falas rendszerű, téglá és vasbeton falazattal, lapos valamint nyeregtető együttesel, nagy üvegfelületekkel.

A projekt keretében megvalósítandó fejlesztés legfőbb funkcionális elemei:

- közösségi kulturális tér kialakítása; integrált térrész, melynek edukatív célú elmei 'beleolvadnak' a Terminál belső és külső tereibe, tehát nem kapnak külön helyiséget
- időszakos kiállítótér – helyi és környékbeli művészek és borászatok bemutatkozása
- multifunkcionális co-working tér és hozzá kapcsolódó konferenciaterem;
- turisztikai információs pont, érintőképernyős Terminállal, helyi és környékbeli értéktárral;
- látnivalókkal és turisztikai szolgáltatókkal;
- Tokaj Delikát és ajándékbolt + jegypénztár: egy helyiségben helyben termelt termékek bemutatása/kóstoltatása/értékesítése (borok, gyümölcs, oltvány, aszalvány, helyi sajtok, szárított gyógynövények, merchandising);
- enomatic borkóstoló rendszer
- bár/étkező terület;
- gyermekrész;
- bortrezor (nagyértékű és muzeális borok)
- vizesblokk létesítése;
- földszinti funkciók akadálymentesítése;
- a parkban piknik (szabadtéri étkezés) és pihenőkert kialakítása padokkal;
- gyermek játszótér;
- a parkban „termények a birtokon” – hazai haszonnövények, konyhakert, vetemény, gyógynövénykert, szőlőlugasok különféle fajtákkal.

Vízellátás:

A telek környezetében ivóvíz csatlakozási pont nem áll rendelkezésre. A Disznókő Borászat területén található fúrt kútról vehető a szükséges mennyiségű ivóvíz.

Oltóvíz:

A szükséges oltóvíz ellátásról telken belüli tűzivíz tározók létesítése szükséges.

Szennyvízkezelés:

A telek környezetében szennyvíz csatorna nem található, így a keletkező szennyvizet a szomszédos borászatnál is üzemelő megoldással – telken belüli szikkasztással – lehet kezelni.

Elektromos közművek:

A parkolók elektromos autótöltőinek ellátásához energia hálózati fejlesztés szükséges. A telepítendő telken belüli trafóépületről ellátható a tervezett épület elektromos energia igénye.

Kapcsolódó projektelemek:

- raktár, irodahelyiségek; parkolók kialakítása;
- kerékpáros pihenőállomás;
- elektromos autótöltő pont;
- a megközelítést és forgalmat segítő közlekedési kapcsolatok kiképzése;
- helyi termelők, művészek, kézművesek vására - pavilon elhelyezési szabályzat;
- a térségen és a településen belül turisztikai útvonalainak kialakítása, kitáblázása;
- szelektív hulladékgyűjtés kialakítása.

3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése

3.6.1. Az aktuális növényzeti állapot bemutatása

A beruházásnak otthont adó terület a Tokaj-Eperjes-hegyláncnak az Alfölddel való találkozásánál fekszik a Zempléni-hegységen belül a Hegyalja kistáj területén. Az érintett terület aktuális természeti állapota a következő. A tervezett épület és a közelében tervezett parkolónak szánt terület rövidfűvű jellegtelen száraz gyeppel, néhol degradáltabb, gyomos foltokkal, illetve néhol sztyeppesedő, kissé fajgazdagabb kötött talajú sztyeprét foltokkal (Á-NÉR 2011: OCxOBxH3a). Ez utóbbiak természetessége rossz, fajszegény állományoknak tekinthetők. A gyeppel korábban legeltetéssel is kezelt volt, jelenleg kaszálással hasznosított, azonban a legeltetésnek még láthatóak a nyomain, mivel igen sok a nitrofit és zavarástűrő növényfaj. A közeli 37-es és 39-es számú főút, valamint a közelben időnként megrendezésre kerülő Tokaj-Hegyalja piac, illetve az általános turizmus miatt az élőhelyek erősen zavartak. A vizsgálati terület jelenleg teljesen fátlan. A beavatkozási területen jellemző gyeppel alkotó edényes növényfajok a következők: pusztai csenkesz (*Festuca rupicola*), réti perje (*Poa pratensis*), sovány perje (*Poa trivialis*), vékony csenkesz (*Festuca valesiaca*), közönséges tarackbúza (*Elymus repens*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), tavaszi sás (*Carex caryophylla*), ligeti zsálya (*Salvia nemoralis*), közönséges párlófű (*Agrimonia eupatoria*), lenlevelű zsellérke (*Thesium linophyllum*), réti útifű (*Plantago media*), ezüstös pimpó (*Potentilla argentea*), kerekrepekény (*Glechoma hederacea*), paréj lórom (*Rumex patientia*), galléros tarsóka (*Thlaspi perfoliatum*), útszéli zsázsa (*Lepidium draba*), piros árvacsalán (*Lamium purpureum*), fekete peszterce (*Galatella nigra*), kaporlevelű ebszékfű (*Tripleurospermum inodorum*), közönséges cickafark (*Achillea millefolium*), vastövű imola (*Centaurea scabiosa*), kék saláta (*Lactuca perennis*), mezei katáng (*Cichorium intybus*), olocsán (*Holosteum umbellatum*), csattogó szamóca (*Fragaria viridis*), vesszős kutyatej (*Euphorbia virgata*), apácavirág (*Nonea pulchra*), mogorós lednek (*Lathyrus tuberosus*), pannon bükköny (*Vicia pannonica*), tejoltó galaj (*Galium verum*), takarmány lucerna (*Medicago sativa*), sarlófű (*Falcaria vulgaris*), útszéli bogáncs (*Carduus acanthoides*), hólyagos csüdfű (*Astragalus cicer*), gyepürózsa (*Rosa canina*) -sarjak, ezüstös hölgymál (*Hieracium pilosella*), matyó (*Calepina irregularis*), farkaskutyatej (*Euphorbia cyparissias*), orvosi atracél (*Anchusa officinalis*). Védett vagy veszélyeztetett növényfajt a tervezett beavatkozással érintett területen nem tudtunk kimutatni.

1-2. kép: A vizsgálati terület jellemző növényzeti képe

3.6.2. A terület állatvilágának általános jellemzése

Mint fentebb bemutatásra került, a tervezett beavatkozási terület növényzete részben degradált és jelentősen zavart az emberi jelenlét és a közúti forgalom miatt, így az állatvilág is jóval szegényesebb, mint ami a természetes hegyaljai élőhelyeken tapasztalható. A gerinctelen és gerinces fajok közül a területen végzett bejárások során a következők jelenlétét tudtuk bizonyítani (**félkövérrel** a védett fajokat jelöltük): bogáncslepke (*Vanessa cardui*) – 3 táplálkozó egyed; répalepke (*Pieris rapae*) – 4 táplálkozó egyed; bengeboglárka (*Celastrina argiolus*) – 1 táplálkozó egyed; **zöld gyík** (*Lacerta viridis*) – egy napozó hím példány a terület északi határán lévő beton áteresznél; **zöld varangy** (*Bufo viridis*) – egy elütött példány a terület északi határán lévő betonúton; **vörös vércse** (*Falco tinnunculus*) – 1 táplálkozó egyed; **búbos pacsirta** (*Galerida cristata*) – 1 éneklő hím a közeli traktorgarázs mellett; **sordély** (*Emberiza calandra*) egy éneklő hím a 37-es számú főút melletti cserjén; **fehér gólya** (*Ciconia ciconia*) – 1 táplálkozó egyed a szomszédos szőlők között, **mezei pacsirta** (*Alauda arvensis*) – 1 éneklő hím a vizsgálati terület felett.

3. kép: A bejárása során megfigyelt zöld gyík és zöld varangy

3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A beruházás volumene és célja csak regionális szinten hat. Társadalmi szinten a helyi és regionális viszonylatban élő emberek kikapcsolódásában, a tudatos és kulturált turizmus fejlesztésében lesz szerepe a létesülő látogatóközpontnak. A kiállítóterek és gasztronómiai élményeknek köszönhetően a térségbe látogató turisták a világörökségi helyszínhez méltó fogadtatásban részesülhetnek. Gazdasági szempontból helyi jelentősége, munkahelyteremtő hatása lesz a beruházásnak, valamint fontos tény, hogy a Terminálban található vásárló tér kialakításával a helyi termelők számára nyílnak meg új értékesítési helyszínek.

4. A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatásai

4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében

4.1.1. Várható hatások az építés során

A tervezett látogatóközpont létesítése során a jelenlegi természeti állapot jelentősen átalakul. Az épület és a kapcsolódó projektelemek megépítése miatt várhatóan a jelenlegi vegetáció megsemmisül. A kivitelezés során a vizsgált területen egy részén egy épület és parkolóhelyek épülnek meg, melyek területfoglalása fentebb bemutatásra került. A fennmaradó zöld területen parkosítás fog történni. A területen jelenleg előforduló madárfajok számára ez kismértékű élőhely csökkenést, táplálkozó terület csökkenést fog okozni. A beruházás megvalósulását követően a terület bizonyos fokú regenerációja várható. A regenerálódott területet az élővilág várhatóan ismét használni tudja.

Mivel jelenleg is forgalmas és zavart a terület és a jelölő fajok jelenleg sem használják jelentős számban az élőhelyet, jelentős változás nem fog bekövetkezni a jelenlegi állapothoz képest az építési időszakban. A kivitelezési munkák végzése elviselhető mértékű zavaró hatással lesz a helyi élővilág számára, a vizsgált Natura 2000 terület jelölőfajai tekintetében pedig semleges hatás várható.

4.1.2. Várható hatások az üzemelés során

Mivel az üzemeltetési időszakban megnövekedett turista létszámmal lehet számolni - különösen a nyári időszakban - várhatóan a terület jelenlegi zavarása tovább növekedik. Az üzemelési időszakban csak az olyan tág tűrésű madárfajok fogják látogatni a területet, mint például a fehér gólya, de a rövidfűvű, taposott gyepterületeken elképzelhető a mezei, esetleg az erdei pacsirta költése, is, valamint az épület, építmények megépülése után épületlakó fajok (rozsdafarkú, fecske fajok, stb.) megjelenése várható. Mivel jelenleg is forgalmas és zavart a terület és a jelölő fajok jelenleg sem használják jelentős számban az élőhelyet, jelentős változás nem fog bekövetkezni a jelenlegi állapothoz képest. Az üzemelési időszakban tapasztalható emberi jelenlét elviselhető mértékű zavaró hatással lesz a helyi élővilág számára, a vizsgált Natura 2000 terület jelölőfajai tekintetében pedig semleges hatás várható.

4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel

BILLEGETŐCANKÓ – *Actits hypoleucos* (Linneus, 1758)

Elterjedési terület

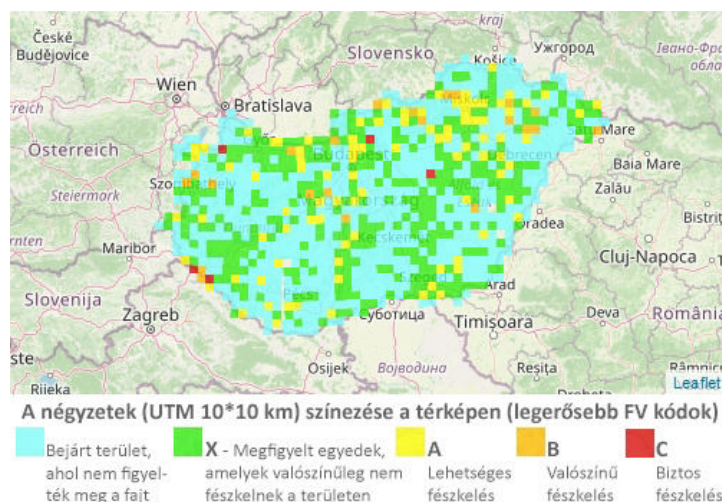
Eurázsia jelentős részén előfordul. Igen elterjedt faj, Európa és Észak-Ázsia nagy részén költ, Afrikában, Indiában, Kelet-Ázsiában, Indonéziában és Ausztráliában telet. Természetes élőhelyei a szubtrópusi és trópusi mangroveerdők, mérsékelt övi gyepek, tengerpartok, édesvízi tavak, mocsarak, folyók és patakok

1. ábra. A billegetőcankó (*Actits hypoleucos*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Általában nagyobb folyóink mentén költ, főleg zátonyokon és szigeteken. Április és május, valamint június és október között nagy számban vonul át hazánkon. Ilyenkor folyópartjainkon kívül halastavakon, patakok és csatornák mentén is meg lehet figyelni kisebb csapatait és magányos példányait.

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

JÉGMADÁR– *Alcedo atthis* (Linneus, 1758)

Elterjedési terület

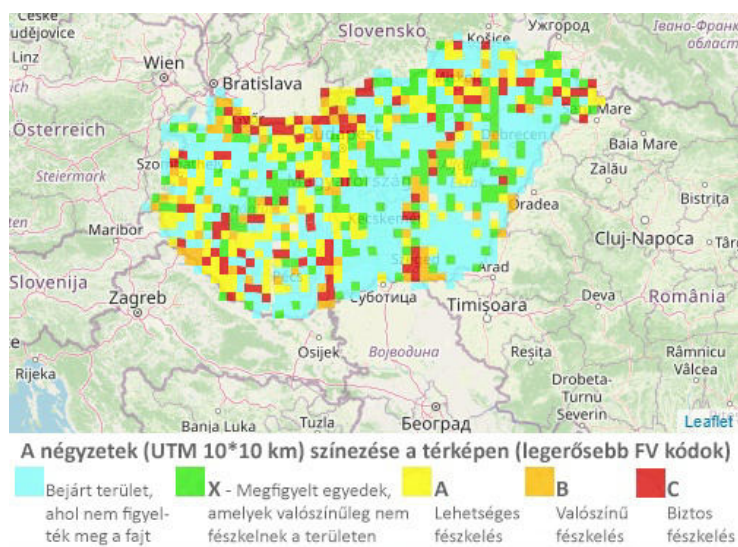
Európa, Afrika és Ázsia lakója. Kisebb folyók és patakok partján halászik. Erdőszéleken is él.

3. ábra. A jégmadár (*Alcedo atthis*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedésterület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánk egyik legszínompásabb madara, mely folyók és tavak mentén található partfalakban költ. Állandó madarunk, mely télen a be nem fagyó folyóknál vészeli át a zord hónapokat. Sokszor lehet látni, amint a víz felett szitál, azaz kolibriszerűen egyhelyben „lebeg”. Erre a költőhely kialakításánál éppúgy szüksége van, mint a vadászata során. Gyakran látni víz fölé behajló ágakon, melyekről mozdulatlanul lesi a víz tetején úszó apró halakat. Főként halakkal, vízi rovarokkal táplálkozik, ezért erősen kötődik a vizes élőhelyekhez, főként a mély vizű tavakhoz, patakokhoz, folyókhoz. Fészkelőhelyét meredek partfalba vájva alakítja ki. Évente két alkalommal költ.

4. ábra. A jégmadár (*Alcedo atthis*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

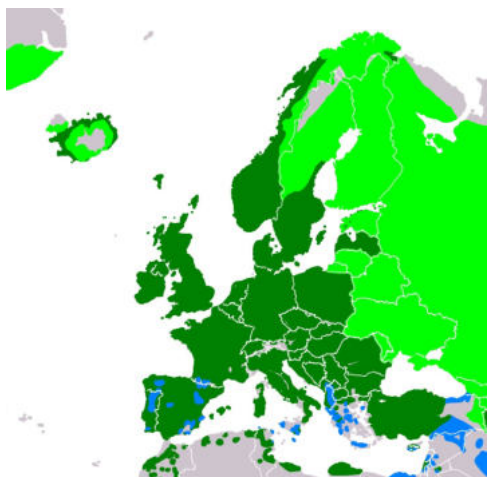
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

TÓKÉS RÉCE – *Anas platyrhynchos* (LINNAEUS, 1758)

Elterjedési terület

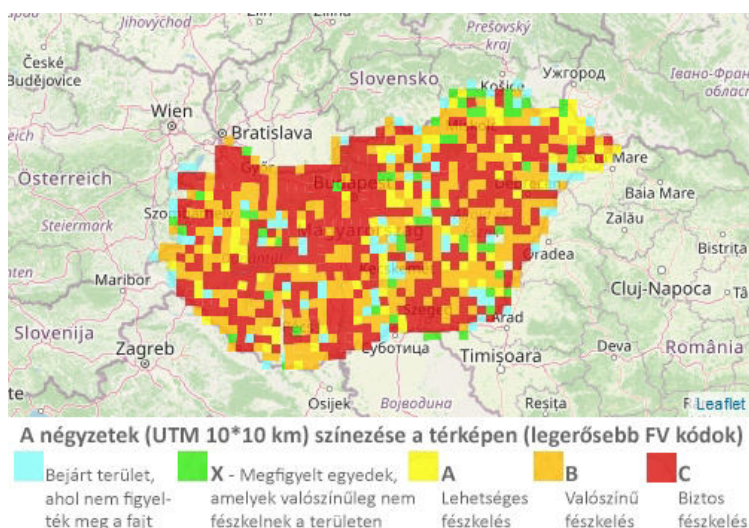
Egész Európában, Ázsia és Észak-Amerika jelentős részén elterjedt. Kóborló egyedei sokfelé eljutnak, így Afrikába, Közép- és Dél-Amerikába is. Az ember is segítette elterjedési területe megnövelését, mivel betelepítette az Egyesült Államok keleti részébe, a Bermuda-szigetekre, Ausztrália, Új-Zéland és Új-Kaledónia területére is. Onnan a faj sokfelé eljutott kóborlásai során, így a Csendes-óceán sok szigetén észlelték már. Ezen felül betelepítették a Francia déli területek több szigetére, így a Kerguelen-szigetekre, továbbá a Falkland-szigetekre és a Macquarie-szigetre is.

5. ábra. A tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

A Kárpát-medencében a leggyakoribb récefaj. Tavak, folyók, mocsarak, patakok mentén sűrű növényzetben költ, de előfordul, hogy víztől távol fészkel. Városi környezetben épületeken is megkísérli a költést. Alkalmazkodó faj, szinte minden vizes élőhelyen előfordul, a legnagyobb folyóktól a városi parkokban lévő apró tavakig. Állományát ismereteink szerint semmilyen folyamat nem veszélyezteti, természetes populációját tenyészetekből származó egyedekkel növelik a vadászok. Nem védett, vadászható faj. A hazai állomány jelentős része be nem fagyó vizeinken telel át, sokan érkeznek hozzánk északabbról is, kemény teleken viszont nagyon lecsökkenhet a nálunk tartózkodó madarak száma.

6. ábra. A tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BÖJTI RÉCE – *Anas querquedula* (LINNAEUS, 1758)

Elterjedési terület

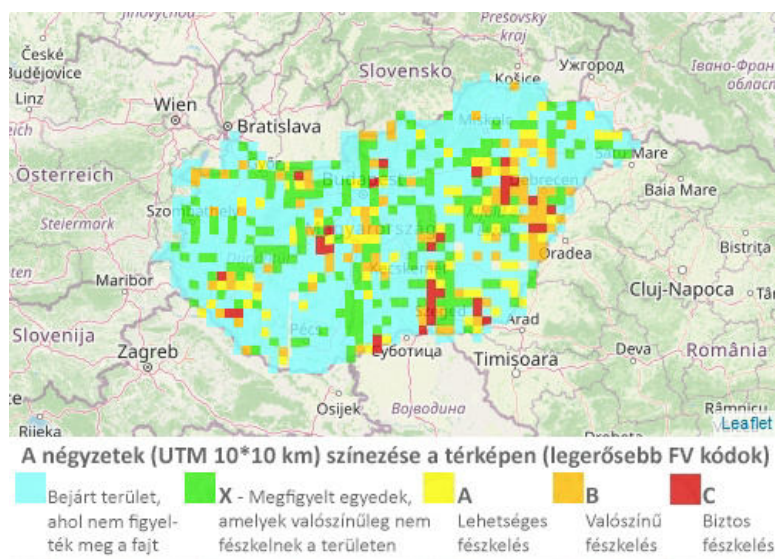
Európában, Ázsiában fészkel, télen Afrikába vonul. A Kárpát-medencében rendszeres fészkelő. Szikes tavak mellett található meg.

7. ábra. A böjti réce (*Anas querquedula*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Szikes tavakon, csapadékos években előntéseken, nagyobb belvízfoltokon, időszakosan kiszáradó mocsarakban, kubikgödrökben is megtelepedhet. Fészket sűrű növényzetben alakítja ki, a tojó ide rakja 6-13 tojását. A kotlás 23 napig tart, a fiókák öthetes korukban válnak röpképesé. Előszeretettel táplálkozik sekély tocsogókon, főleg magokat, zöld növényi részeket és gerincteleneket fogyaszt.

8. ábra. A bőjti réce (*Anas querquedula*) hazai előfordulása (forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

SZIRTI SAS- *Aquila chrysaetos* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

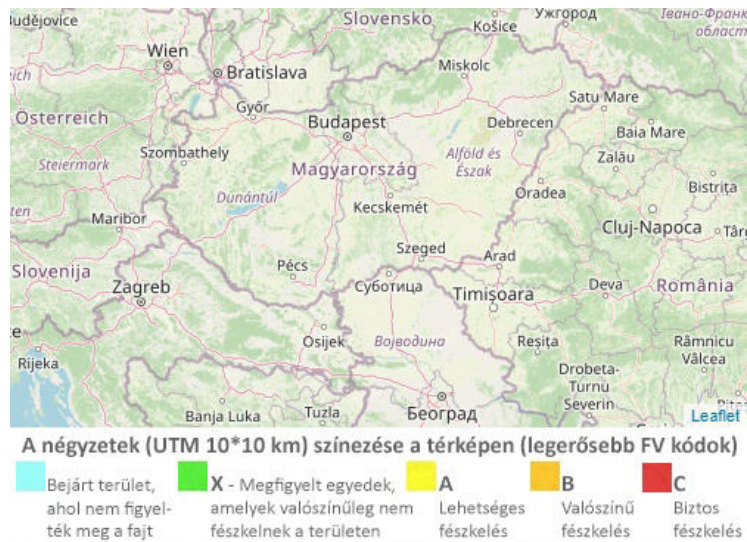
A szirti sas megtalálható Európában, Ázsiában, Észak-Amerikában és Észak-Afrikában, habár manapság nagyon leszűkült az élőhelye. A hegyvidékeket, a sziklafalakat és a nyílt területeket kedveli.

9. ábra. A szirti sas (*Aquila chrysaetos*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

A Zemplénben rendszeresen költ három-négy pár, egyébként inkább nyár végi kóborlóként, téli vendégként találkozhatunk vele. A magyarországi állomány a '80-as években kezdett kialakulni, további növekedése várható, bár ez elsősorban a környező országokban élő populációk helyzetétől függ. A fészkek közelében az erdészeti munkákat a pár nyugalma érdekében korlátozni kell. Az öreg madarak egész évben a revírjük környékén maradnak, a fiatalok kóborolnak. A nálunk telelő rétisasokat rendszeresen etetik egyes nemzeti parkokban, ezeken a helyeken a kóborló szirti sasok is felbukkanhatnak.

10. ábra. A szirti sas (*Aquila chrysaetos*) hazai előfordulása (Forrás: <https://www.mme.hu>)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem tekinthető táplálkozó területének sem, a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

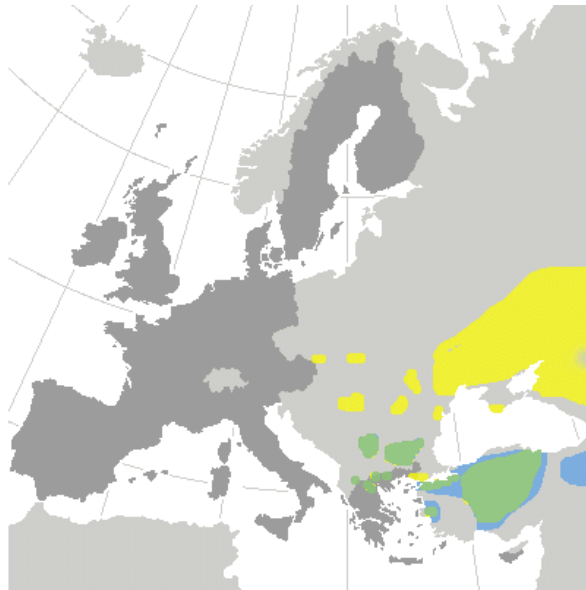
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

PARLAGI SAS – *Aquila heliaca* (Savigny, 1809)

Elterjedési terület

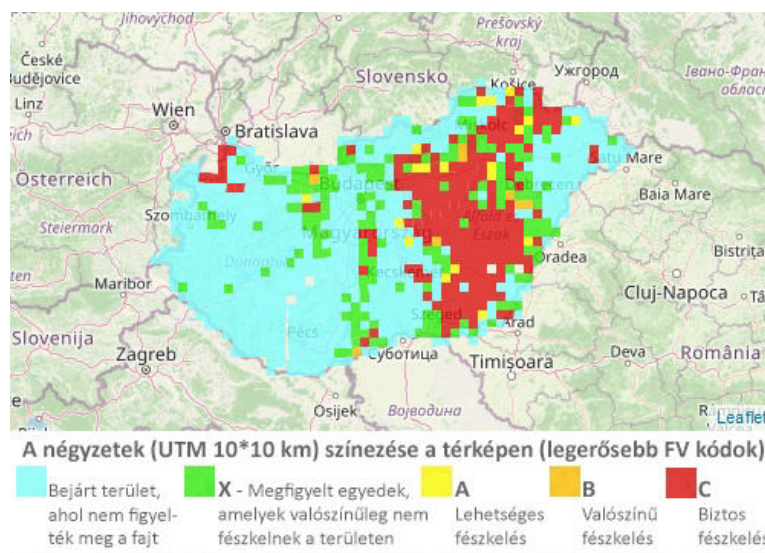
Elsősorban Ázsia és Kelet-Európa (Kazahsztán, Oroszország, Ukrajna) füves pusztáin, sztyeppjein, ritkás erdőkben és fás mocsaraiban költ, legkeletibb előfordulása a Bajkál-tó vidékén, a legnyugatibb pedig a Balkánon (Bulgária, Horvátország, Románia, Szerbia) és Közép-Európában (főleg Magyarországon és Szlovákiában) található. Törökországban is él egy nagyon kis egyedszámú csoportja. A parlagi sasok élőhelyüktől függően a Nílus völgyében, a Csendes-óceán nyugati partvidékén, Közép –Ázsiában, a Földközi- tenger keleti partvidékén és a Perzsa-öbölnél telelnek. A parlagi sasok fele középhegységekben fészkel, valamint ezek hegylábainál, hegységi előtereinél, síkvidékeken is egyre többször költ.

11. ábra. A parlagi sas (*Aquila heliaca*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

A hazai párok egy része középhegységeink erdeiben költ, de mára megnőtt az alföldi fasorokban, erdőfoltokban fészkelők aránya. Előfordul, hogy traverzre építi fészket. Mivel több évig használja, a fészkek óriási lehet. Rendszerint váltófészket is készít. Általában 2-3 tojást rak. A költési idő 43 nap. A fiókák 55-60 napos korukban hagyják el a fészket. A parlagi sas egyik legfontosabb táplálékállata az ürge, ami többek közt ennek köszönheti törvényes védelmét. Hörcsögöt, nyulat, más kisméretű emlősöket, madarakat is zsákmányol.

12. ábra. A parlagi sas (*Aquila heliaca*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket, magányos fákkal tarkított pusztákat és agrárterületeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem tekinthető táplálkozó területének sem, a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

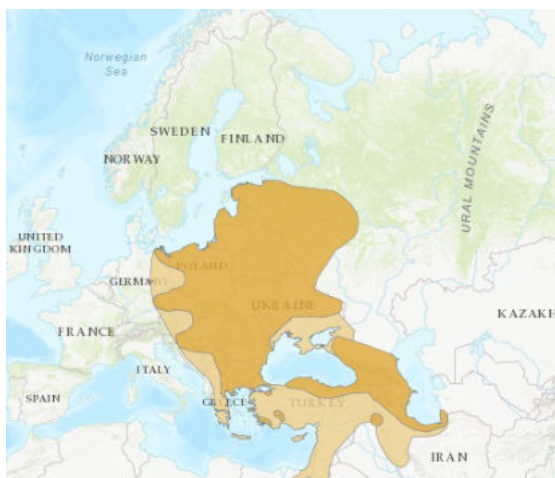
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BÉKÁSZÓ SAS- *Aquila pomarina* (Brehm, 1831)

Elterjedési terület

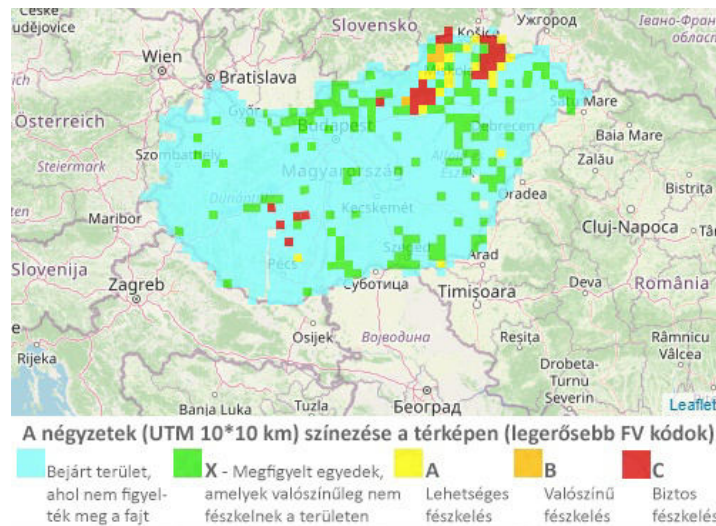
Európa középső és keleti részén honos, telelni Dél-Afrikába vonul. Európában az alábbi országokban számít fészkelő fajnak: Németország, Lengyelország, Szlovénia, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Albánia, Szlovákia, Magyarország, Románia, Bulgária, Görögország, Törökország, Moldova, Ukrajna, Fehéroroszország, Észtország, Lettország, Litvánia és Oroszország. Jelenleg a globális populáció mérete ismeretlen, de 20.000 párra becsülik. Európában összesen 13.000-16.000 pár található.

13. ábra. A békászó sas (*Aquila pomarina*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon főleg a középhegységi, dombosági erdőkben fészkel. Kedvező számára a mozaikos élőhely, ha a nagy kiterjedésű, zavartalan erdőhöz viszonylag közeli nyílt, nedves vadászterületeket talál.

14. ábra. A békászó sas (*Aquila pomarina*) hazai előfordulása (Forrás:www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

UHU – *Bubo bubo* (Dunéril, 1806)

Elterjedési terület

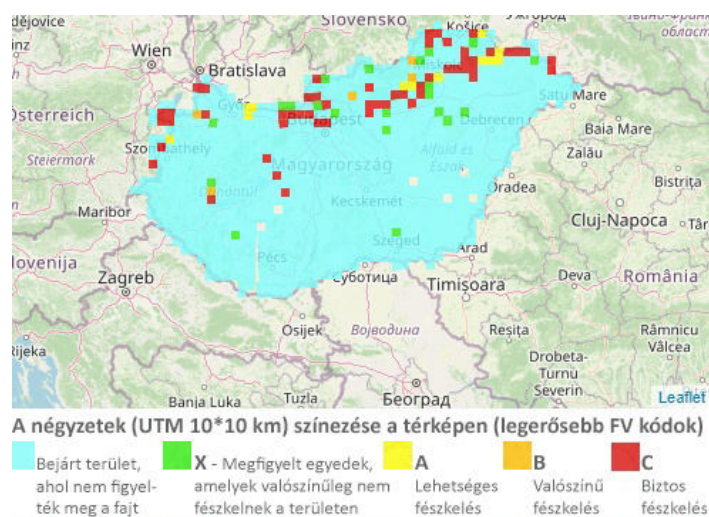
Hatalmas elterjedési területtel rendelkező faj, amely a nagyobb összefüggő sík vidékek kivételével, Európa legnagyobb részén megtalálható. Franciaországtól a Germán- alföldön át a Lengyel- alföldig terjedő nagy tengeremelléki sík területről és a Brit- szigetekről, illetve a Kárpáti- medence belső alföldi területeiről hiányzik, csakúgy, mint a norvégiai magasabb, erdő nélküli területekről is. Elsősorban az erdős, sziklás területeket kedveli, így főleg a hegy- és dombvidékekben gazdag, nagymértékben erdősült országokban általánosan elterjedt.

15. ábra. Az uhu (*Bubo bubo*) európai előfordulása (Forrás: <https://ec.europa.eu/environment/nature>)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban kisszámú fészkelő. Elsősorban az Északi- középhegységben költ, de a Dunántúli- középhegységben, a Mecsekben, Szabolcs- Szatmár- Bereg megyében és újabban a Soproni – és a Kőszegi- hegységben, valamint a Hanságban ismertek fészkelő párok, de megjelent a Duna és a Körösök menti erdőkben is.

16. ábra. Az uhu (*Bubo bubo*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel alkalmas fészkelőhelyet a felmérés során nem észleltünk, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

LAPPANTYÚ- *Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

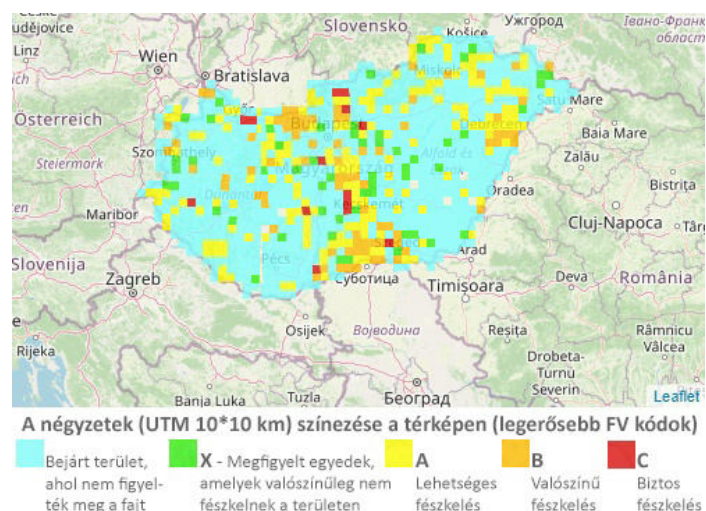
Majdnem egész Európában költ, az északi részek kivételével, valamint Nyugat- és Közép-Ázsiában. Az összes költőmadár Afrikában telel át, a Szaharától délre. Az utóbbi 50 évben Közép-Európában drámaian csökkent az állományuk.

17. ábra. A lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) európai elterjedése (Forrás: <https://ec.europa.eu/environment/nature>)

Hazai elterjedés, élőhely

Korábban elsősorban a nyaras-borókás területeken, valamint a dombvidéki területek és felhagyott gyümölcsösök madara volt, ma már azonban az alföldi telepített fekete fenyvesekben is szép számmal költ.

18. ábra. A lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) hazai előfordulása (Forrás:www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő- és táplálkozó helyét jelentő felhegyott gyümölcsösöket, cserjés, mozaikos élőhelyeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEHÉR GÓLYA- *Ciconia ciconia* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

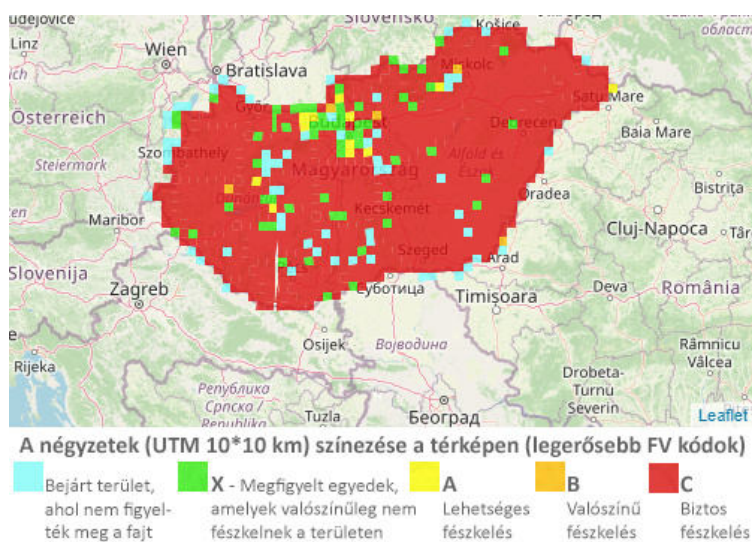
Európában, Észak-Afrikában és Kis-Ázsiában fészkel. Fészket az esetek döntő többségében emberi településeken építi.

19. ábra. A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban a fehér golyák állományának legnagyobb hányada az ember közelében, a települések villanyoszlopain, épületek kéményén fészkel. Az állomány jelentős része nagyobb folyóink mentén található településeken költ. Hazai állomány nagysága csökkenő trendet mutat, 4000-4500 pár körül alakul.

20. ábra. A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a vizsgálati területen nem, de a szomszédos szőlők területén észleltük. Mivel jelentős számú rovarot fogyaszt és táplálkozó helyként kedveli a gyepeket rendszeresen megjelenhet a vizsgálati területen is. Ezért táplálkozó egyedeinek alkalmankénti megjelenése előfordulhat a jövőben is vizsgált területen és környezetében. A vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított

kicsiny aránya, valamint a faj emberi jelenléttel kapcsolatban tanúsított toleranciája miatt azonban a tervezett beavatkozás várhatóan elviselhető mértékben fogja zavarni a faj egyedeit.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan kismértékű, elviselhető zavaró hatást fog gyakorolni a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan elviselhető zavaró hatást fog gyakorolni a faj egyedeire.

FEKETE GÓLYA- *CICONIA NIGRA* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

Nyugat- Európában Spanyolországban, Portugáliában és Németországban fordul elő, kelet felé azonban elterjedt egészen Észak- Kínáig. Síkságon és hegyvidéken egyaránt előfordul. Elsősorban a vizes élőhelyek közelében elterülő erdőket kedveli. Augusztusban ártereken, holtágakban gyülekezik, sokszor a gémeikkel alkot egy csapatot. Afrikában telel ki, majd márciusban érkezik vissza Európába.

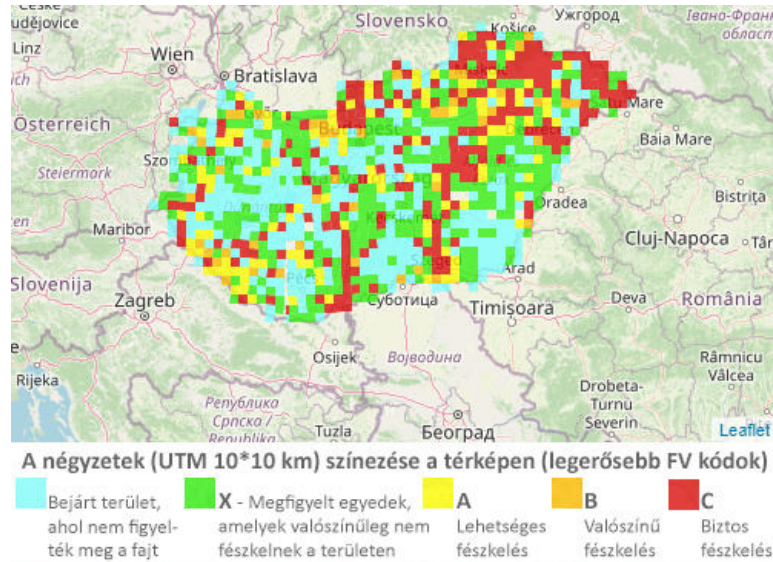

21. ábra. A fekete gólya (*Ciconia nigra*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban legnagyobb állományai ártéri erdőkben találhatók, de idős bükkösökben és más nagy kiterjedésű, viszonylag zavartalan erdőkben is előfordul. Fészket öreg fák magasan lévő elágazásaiba építi. A fészkek megközelítéséhez berepülő folyosóra van szüksége, ezért azt sokszor erdészeti utak közelébe építi annak ellenére, hogy zavarásra érzékeny faj. Sok pár költ sziklapárkányokon is, de ez

Magyarországon nem jellemző. Viszonylag nagy gallyfészkébe 3-5 tojást rak, évente csak egyszer költ. Körülbelül 35 nap kotlás után kelnek ki a fiókák. Több mint két hónapig a fészekben nevelkednek, ezután július táján repülnek ki. Erdei patakokban, időszakos elöntésekben, holtágakban, tavak mentén és nedves réteken vadászik. Tápláléka halakból, kételtűekből, hüllőkből, kisemlősökből és rovarokból áll.

22. ábra. A fekete gólya (*Ciconia nigra*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a fészkelő helyét jelentő zárt erdőségeket és táplálkozó területét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, előfordulás a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

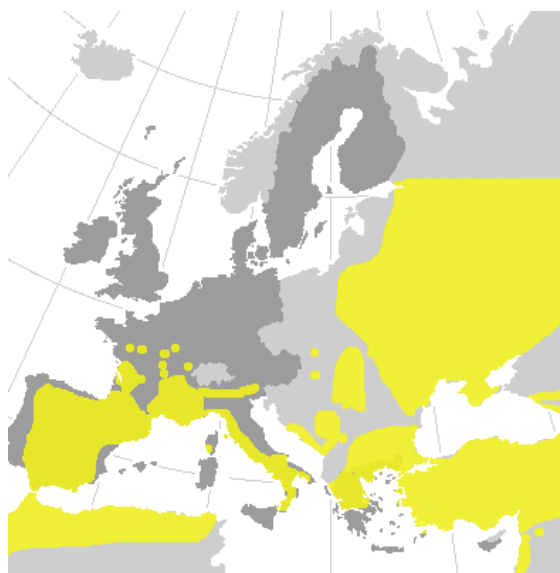
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÍGYÁSZÖLYV- *Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788)

Elterjedési terület

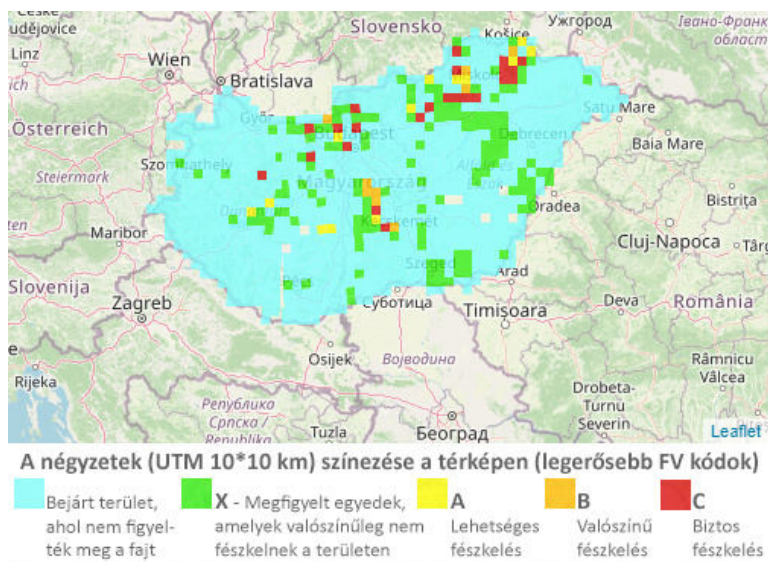
Európa délnyugati, délkeleti és keleti részén, Nyugat-, Közép és Kis-Ázsiában, a Közel-Kelet nyugati illetve északi részén, az indiai szubkontinensen, Kína és Mongólia kisebb területein valamint egy sávban Afrikában Guineától Etiópiáig él.

23. ábra. A kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban előnyben részesíti a melegebb, déli és keleti kitettségű fenyveseket és elegyes erdőket, a költő párok nagy része fekete és erdei fenyőn költ, de minden évben akad néhány lombhullató fán fészkelő is, főleg kocsánytalan tölgy fagyöngy koszorújában. Magyarországon elsősorban középhegységi költőfaj, de létezik egy néhány párból álló síkvidéki állománya a Kiskunságban is. Előszeretettel fészkel olyan erdőállományokban, melyek déli kitettségű oldalak, nyílt területek közelében vannak, de akár több tíz kilométerre is eljár zsákmányért. Ismert fészkeinek környékén biztosítani kell a nyugodt költés feltételeit. Vonuló, nálunk március és október között figyelhető meg.

24. ábra. A kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő melegkedvelő, elegyes erdőket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BARNA RÉTIHÉJA- *Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

Európában és Közép-Ázsiában elterjedt, de a Közel-Keleten, Dél-Ázsiában, valamint Afrikában is előfordul. Rövidtávú vonuló.

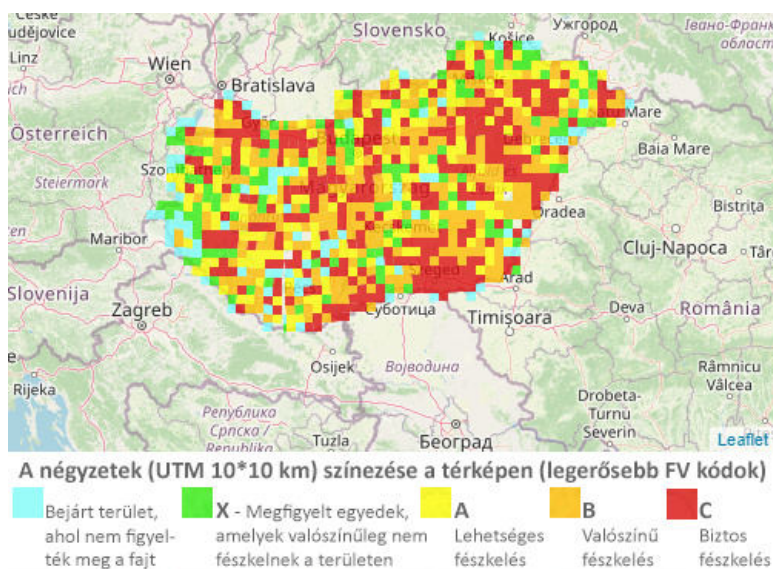

25. ábra. A barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Síkvidéki mocsarakban, nádasokban szinte mindenhol költ. Ezek hiányában ritkán mezőgazdasági területeken, száraz gyepeken is megtelepszik. Tavasi visszaérkezésük után a párok látványos nászrepülést mutatnak be. Fészket nádszálakból építi. Mivel vizes környezetben költ a talajon, a fészekanyagnak magasan a vízszint fölött kell tartania a fészkaljat. A tojó 3-6 tojást rak, a fiókák 32 nap kotlás után kelnek ki. A tojásokat csak a tojó melegíti, a fiókákat is ő eteti, eközben a hím vadászik, ő gondoskodik a család táplálékellátásáról. A fiókák 40 napos korban hagyják el a fészket. A rétihéják sajátos módon vadásznak. A nyílt területen a növényzet felett néhány méterrel pásztázzák

át vadászterületüket, ha megpillantanak valamit, rávágnak. A barna rétihéja tápláléka kisemlősökből, kisebb madarakból és fiókákból, tojásokból, békákból, ritkán halakból áll.

26. ábra. A barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő nádasokat, vizes élőhelyeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÉKES RÉTIHÉJA -*Circus cyaneus* (Linnaeus, 1766)

Elterjedési terület

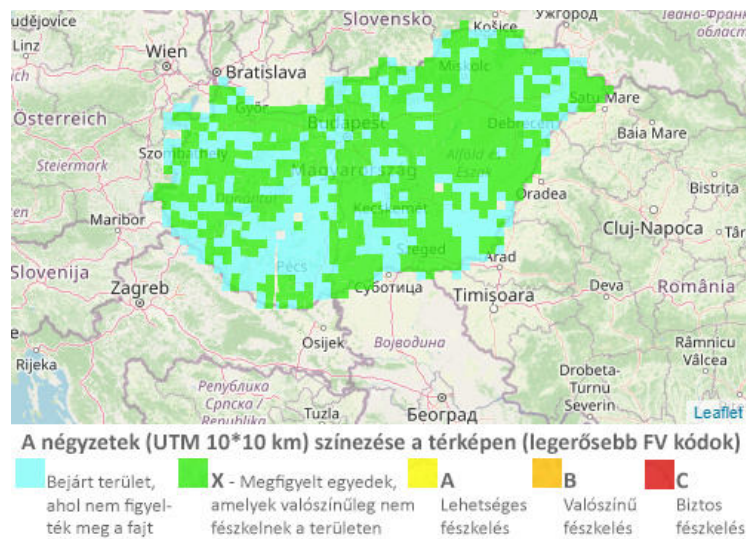
Európa jelentős részén költ, de a Kárpát-medencéből hiányzik. Ázsiában Kamcsatkáig, Mongóliáig terjed elterjedési területe. Az amerikai kontinensen egy másik alfaja él. Réteken, legelőkön, fátlan tundrán költ. Gabonatáblákban is fészkel, ahol a fészkek fokozott veszélynek vannak kitéve. Fészket növényi anyagokból a földre építi. Fészkealja 3-7 tojásból áll. A fiókák 30 nap alatt kelnek ki, további 5 hétig a fészkekben maradnak, ahol a tojó a hím által hordott zsákmánnyal eteti őket. Nálunk télen főleg mezei pockot és más rágcsálókat fog, időnként földön táplálkozó apró madarakat is elejt. Nyáron is főleg rágcsálókat, madárfiókákat, hüllőket zsákmányol.

27. ábra. A kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Gyakori téli vendég és átvonuló. Főleg nyílt gyepek, mezőgazdasági területek felett figyelhető meg október és április között. Ritkán néhány példány át is nyaralhat, sőt, a XX. század elején néhány pár költött is Magyarországon. Északázóhelyeken csapatosan is megfigyelhető. A nálunk telelők létszáma néhány ezerre tehető. Manapság a hozzánk érkező madarak a pusztáinkon megfelelő táplálkozóhelyet találnak, a költőterületeken viszont sok fészkek megsemmisül a mezőgazdasági tevékenység miatt.

28. ábra. A kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel téli vendég nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÉK GALAMB- *Columba oenas* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

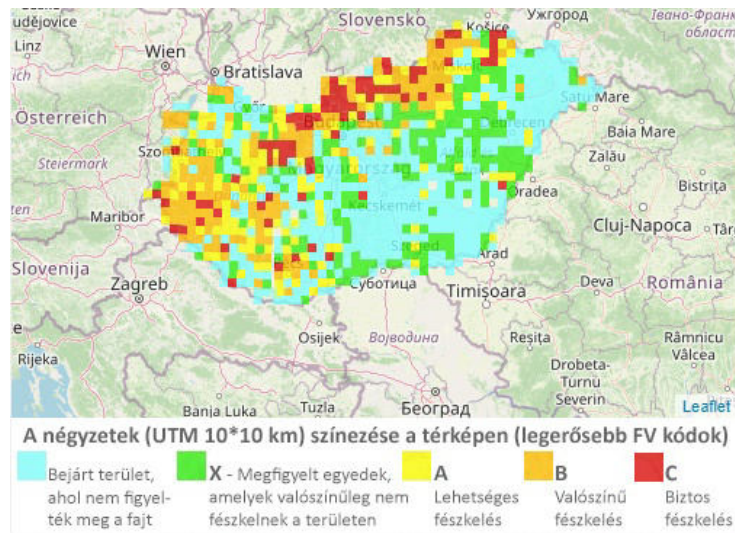
Európában és Ázsia nyugati részén honos.

29. ábra. A kék galamb (*Columba oenas*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: sötétzöld: egész évben állandó, világoszöld: költőhely, kék: telelőhely. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Hegyvidéki bükkösök, öreg tölgyesek közt érzi jól magát, a modern erdőgazdálkodás nem kedvez neki, ezért állománya fogyatkozó.

30. ábra. A kék galamb (*Columba oenas*) hazai elterjedése (Forrás:www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során ezért nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti téli megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HARIS- *Crex crex* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

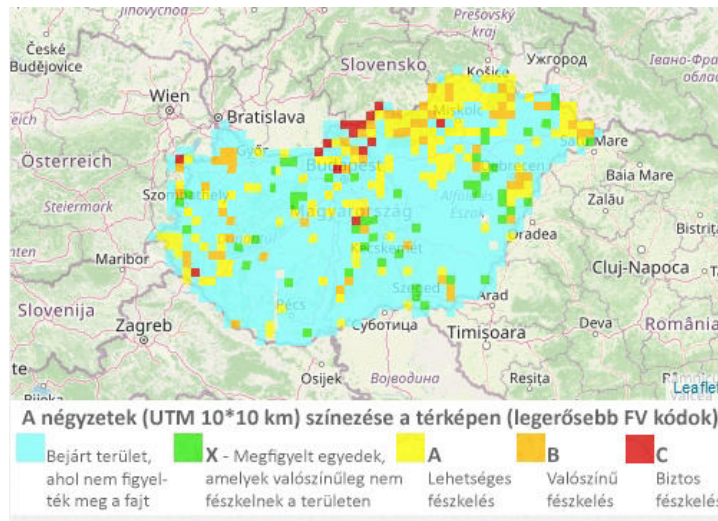
Eurázsiai faj, a Brit-szigetektől Szibériáig népesít be nedves réteket, kaszálókat, folyók menti területeket. Előnyben részesíti az olyan nedves gyepeket, ahol viszonylag magas, sűrű növényzetet talál néhány elszórt bokorral.

31. ábra. A haris (*Crex crex*) európai előfordulása (Forrás: <https://www.iucnredlist.org/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Legnagyobb számban a Bodrogi-közben és a Szatmár-Beregben költ. Egyes csapadékosabb években, amikor kiterjedt belvizek maradnak, jóval több pár telepszik meg nálunk fészkelésre, olyan környezetben ahol korábban egyáltalán nem fordult elő, így akár művelt területeken, agrárkultúrákban is megtelepedhet. A nedves kaszálók, legelők felaprózódása, becserjésedése mellett, a nem megfelelő területhasználat is veszélyezteti állományát.

32. ábra. A haris (*Crex crex*) hazai elterjedése (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő üde, magas fűvű gyepeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el előfordulása. Ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEHÉRHÁTÚ FAKOPÁNC- *Dendrocopos leucotos* (Bechstein 1802)

Elterjedési terület

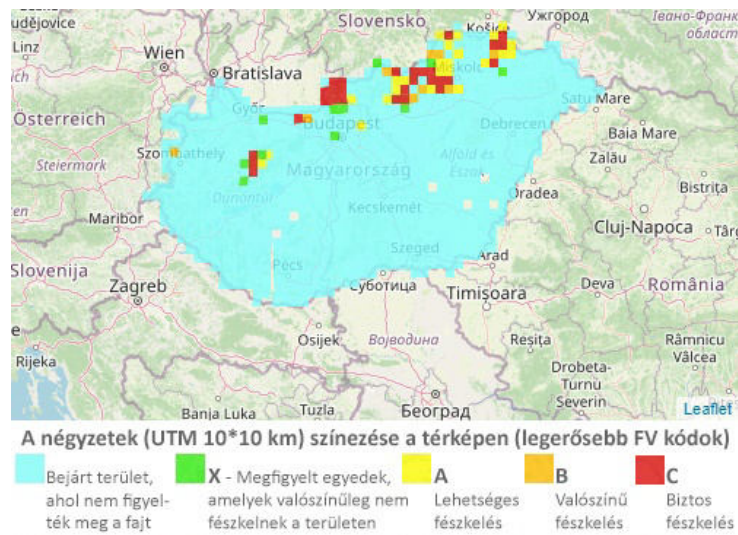
Európában és Ázsia egy részén honos. Természetes élőhelyei a tűlevelű erdők, mérsékelt övi erdők, szubtrópusi vagy trópusi síkvidéki és hegyi esőerdők, tavak, folyók és patakok környékén. Állandó, nem vonuló faj.

33. ábra. A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedésterület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Kedveli a középhegységi, zavartalanabb élőhelyeket, patakvölgyeket. Főként olyan részeken találkozhatunk vele, ahol sok korhadt fát talál. Közeli rokonaihoz hasonlóan állandó madár, és területhűsége is igen nagy.

34. ábra. A fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) hazai előfordulása (Forrás:www.mme.)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KÖZÉP FAKOPÁNCSS- *Dendrocoptes medius* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

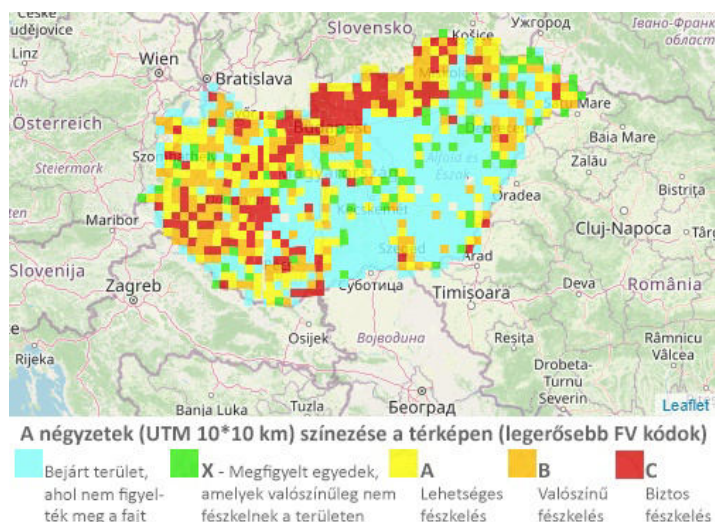
Európában és Ázsia délnyugati részén él. Természetes élőhelyei a mérsékelt övi erdők, szubtrópusi és trópusi száraz erdők, valamint városi régiók.

35..ábra. A közép fakopáncs (*Dendrocoptes medius*) európai előfordulása (Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon állandó és rendszeres fészkelő. Elsősorban a középhegységekben és a Duna ártéri erdeiben találkozhatunk vele, de akár városi parkokban is előfordul.

36. ábra. A közép fakopáncs (*Dendrocoptes medius*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

BALKÁNI FAKOPÁNCs- *Dendrocopus syriacus* (Hemprich & Ehrenberg, 1833)

Elterjedési terület

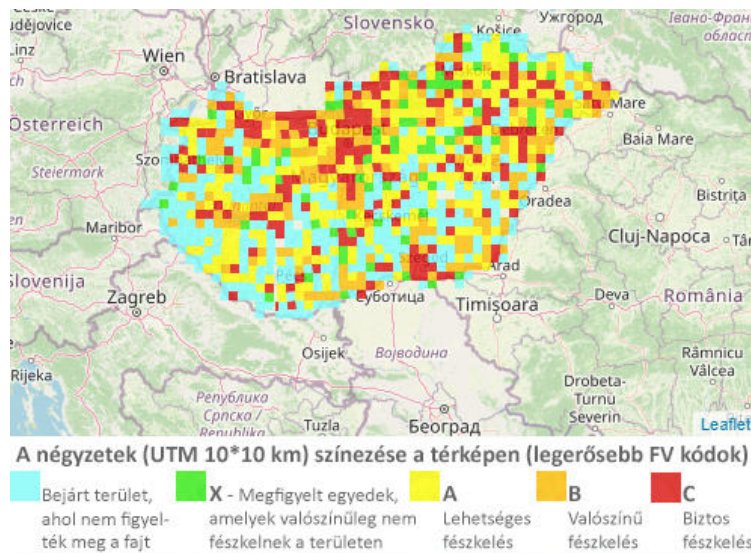
Közép-Európában, a Balkán-félszigeten, Kis-Ázsiában, a Fekete-tenger környékén és a Közel-Keleten fészkel. Kultúrterületekkel határos erdőszegélyeken él, a nagyobb erdősegeket és a fátlan területeket kerüli.

37. térkép: A balkáni fakopáncs (*Dendrocopus syriacus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon rendszeres fészkelő, gyakorinak számít. Állandó madár. Leginkább az urbanizált területeken terjedt el. Városi parkokban, fasorokban, temetőkből, kertekben az egyik leggyakoribb harkályfélének. Az etetésben is mindkét szülő részt vesz. Ritkán, de kereszteződhet a nagy fakopáncssal.

38. térkép: A balkáni fakopáncs (*Dendrocopus syriacus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit nem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

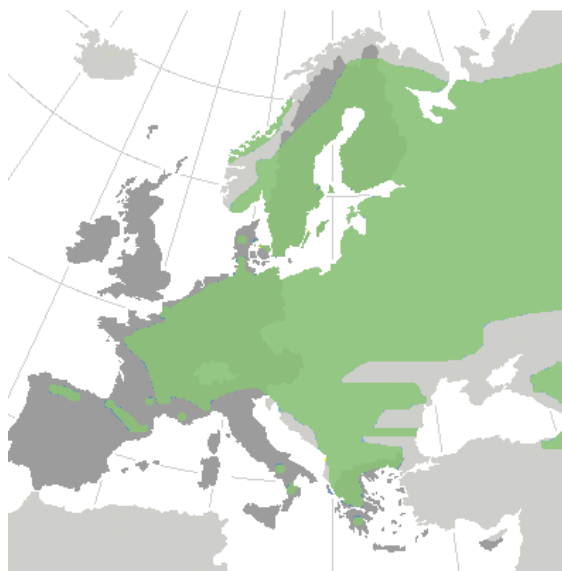
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FEKETE HARKÁLY- *Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

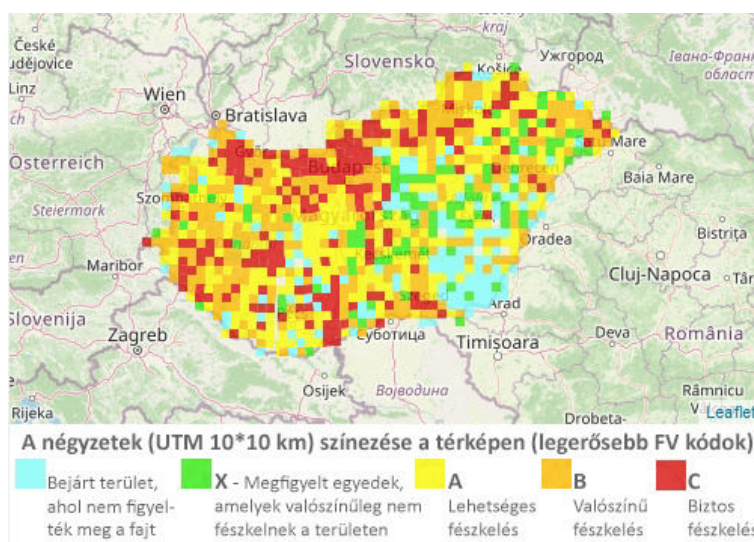
Európa nagy részén él, de Ázsiában is előfordul. Általában öreg erdőkben található.

39. térkép: A fekete harkály (*Dryocopus martius*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

A legnagyobb testű hazai harkály. Állománya a természetközeli erdőgazdálkodás hatására erősen növekszik. Táplálékát a fán lakó nagyobb hangyák, lárvák, pajorok, bogarak adják. A fa törzsén és a talajon egyaránt szokott táplálék után kutatni. Állandó madár meglehetősen nagy területhűség jellemzi. Elhagyott odúiban költethet többek között a szalakóta és a füleskuvik is. Évente egy alkalommal költ. Költésre általában évről-évre ugyanazt az odút használja, melyet minden évben kitisztít, mélyít. Kemény- és puhafákat egyaránt választ költőhelyül, de a belülről korható fákban gyakrabban váj odút. Fészekanyagot nem használ, csupán a vésésből származó forgácsra rakja le 4-5 tojását.

40. térkép: A fekete harkály (*Dryocopus martius*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit nem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

VÁNDORSÓLYOM- *Falco peregrinus* (Tunstall, 1771)

Elterjedési terület

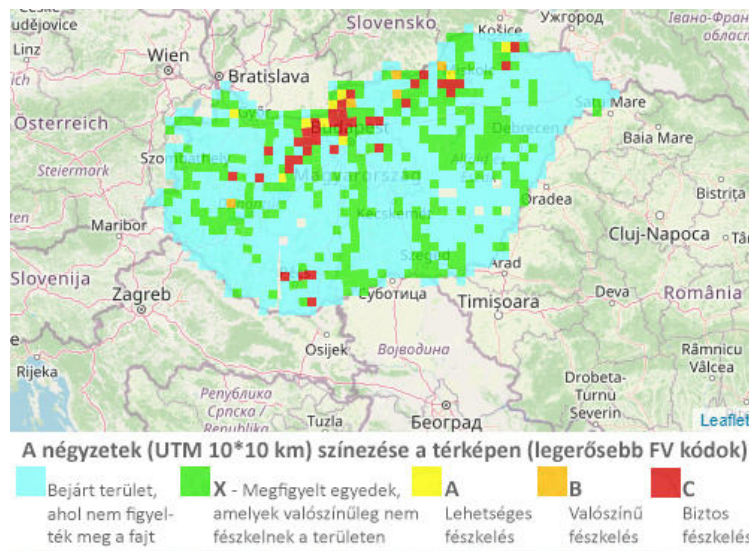
A vándorsólyom kozmopolita faj, amely megtalálható Európában, Ázsiában, Észak- és Dél-Amerikában, Afrikában és Ausztráliában. Nagy elterjedési területe miatt számos alfaja alakult ki. Nem vonuló, de az északi populációk kóborló egyedei télen délebbre húzódnak, míg az enyhébb éghajlaton költő állományok egyedei helyben maradnak, bár ezek is nagy területet járnak be.

41. térkép: A vándorsólyom (*Falco peregrinus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Sokféle élőhelyen előfordulhat, nálunk a középhegységekben található elszórt költőállománya. Tipikus költőhelyei a sziklapárányok, de nagyobb elhagyott fészkeket is elfoglalhat, fészket nem épít. A vándorsólymot tartják a leggyorsabb madárnak, hihetetlen gyorsan csapnak le zsákmányukra. Nagy magasságból zuhanórepüléssel közelíti meg prédáját, melyet rendszerint már a levegőben elkap vagy pedig egy erős rúgással leteríti a földre. Tápláléka szinte kizárólag madarakból áll, elsősorban galambokból.

42. térkép: A vándorsólyom (*Falco peregrinus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen sziklafalak, fészkelésre alkalmas magaslatok nem találhatóak, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható. Alkalmanként megjelenhetnek táplálkozó egyedei, melyekre a tervezett beruházás negatív hatást nem gyakorol.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

ÖRVÖS LÉGYKAPÓ- *Ficedula albicollis* (Temminck, 1815)

Elterjedési terület

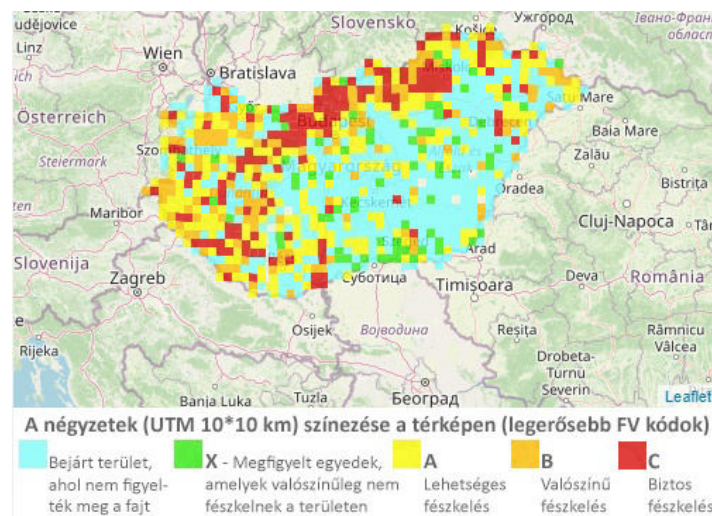
Európa középső és délkeleti részén és Ázsia délnyugati részén honos. Hosszú távú vonuló, telelni Afrika Szahara alatti részére vonul. Természetes élőhelyei a mérsékelt övi erdők és szavannák, valamint ültetvények, szántóföldek, vidéki kertek és városi régiók.

43. ábra. Az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Áprilistól októberig tartózkodik Magyarországon, középhegységi bükk- és gyertyános-tölgyes erdeinkben rendszeres fészkelő.

44. ábra. Az örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit nem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KIS LÉGYKAPÓ- *Ficedula parva* (Bechstein, 1792)

Elterjedési terület

Eurázsia középső részén honos, erdők lombkoronájának lakója. Hosszútávú vonuló, telelni délre vonul. Természetes élőhelyei a mérsékelt övi erdők, szubtrópusi vagy trópusi száraz erdők, síkvidéki esőerdők, valamint ültetvények és vidéki kertek.

45. ábra. A kis légykapó (*Ficedula parva*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.ec.europa.eu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit nem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

TÖRPEGÉM- *Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

Eurázsia nyugati részén költ, a trópusi Afrikában egy nem vonuló alfaja fordul elő. Nyugat-Európában állománya csökken, elsősorban a kisebb nádasok felszámolása, valamint a vízhez kötődő szabadidő-

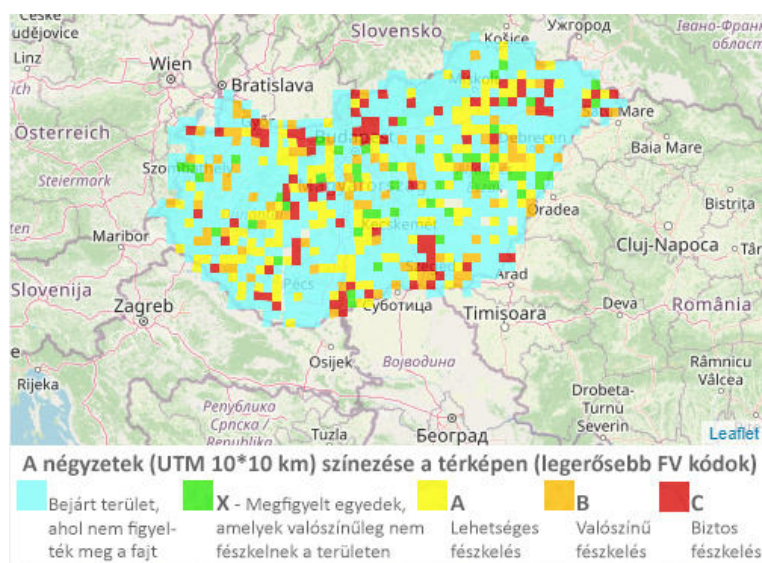
tevékenységek térhódítása miatt. Vonuló madár. Sokszor nagyon későn, csak májusban érkezik költőhelyére, és már szeptemberben el is vonul afrikai telelőterületeire.

46. ábra. A törpegém (*Ixobrychus minutus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

A törpegémek magyarországi állománya stabil, 4000-6000 költő pár közé tehető. Elsősorban a Tisza-tó, a Fertő, a Balaton, a Kis-Balaton és a Tisza, valamint az Alföld és a Duna–Tisza köze vizei mentén fordul elő. Az állomány az Északi-középhegységben és a Dunántúl egyes vidékein a legritkásabb. A nádasokhoz kötődik, de akár egészen kis foltokban is költ, nem szükséges számára akkora kiterjedésű élőhely, mint a többi gémfélének. A zavarásra is kevésbé érzékeny, így csatornák mentén, horgásztavakon, sőt strandok közelében is előfordul. A párok elkülönülnek, nem alkotnak telepet, de előfordul, hogy más gémfélék fészkalapjait használva építik meg csésze alakú fészkeiket.

47. ábra. A törpegém (*Ixobrychus minutus*) európai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen nádasok, vizes élőhelyek sem találhatók, nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

TÖVISSZÚRÓ GÉBICS- *Lanius collurio* (Linné, 1758)

Elterjedési terület

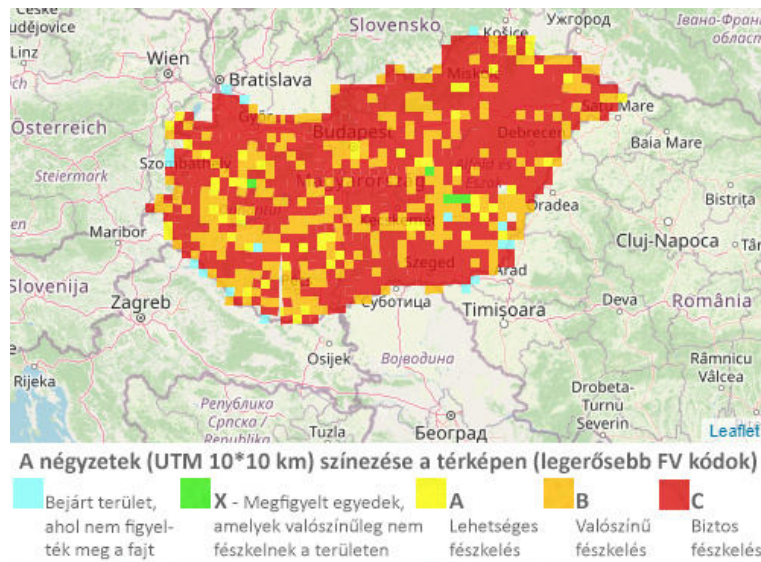
Csaknem egész Európában költ, Ázsiában pedig Szibériáig húzódik elterjedési területe. Vonuló, a telet Afrikában, a Szaharán túl tölti.

48.ábra. A tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elsterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elsterjedés, élőhely

Hazánkban a zárt erdők kivételével szinte mindenhol megfigyelhető. Kedveli a bokrokkal tarkított tisztásokat, hiszen itt megfelelő mennyiségű táplálékot, valamint les- és fészkelőhelyet is talál. Évente egy alkalommal költ, annak sikertelensége esetén viszont pótköltésbe kezd. A hím fészkelőhelyeket mutat, melyek közül a párja választja ki a számára optimálisat. A fészket a tojó építi egy bokorra, a hím az építőanyag hordásában segít. 5-7 tojást rak, melyeken szinte kizárólag a tojó kotlik. A fiókákat mindkét szülő eteti.

49. ábra. A tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti jelenléte. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KIS ŐRGÉBICS- *Lanius minor* (Gmelin 1788)

Elterjedési terület

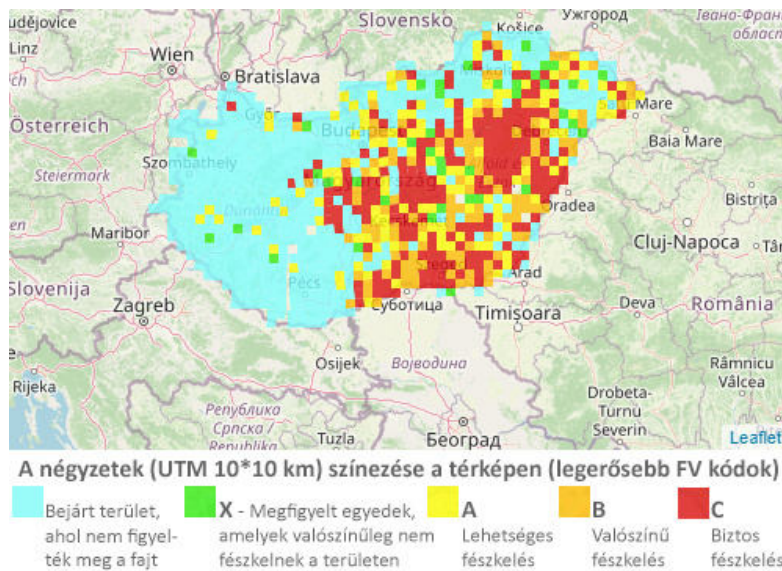
Európa déli részén, Ázsia nagy része honos. Nyílt vagy bokros területek lakója, a modern mezőgazdaság miatt csökkenő állományban. Költöző madár, hosszú távú vonuló.

50. ábra. A kis őrgébics (*Lanius minor*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban leginkább a sík vidéki, bokrokkal tarkított területeket részesíti előnyben, elsősorban a Duna–Tisza közén és a Tiszántúlon, a Dunántúlon nagyon kis számban fordul elő. Évente egy fészkelajlat nevel. A fészket a párok közösen, rendszerint ezüst- vagy akácfára építik fűszálakból, gyökérdarabokból, melyet virágzó növényekkel díszítenek.

51. ábra. A kis őrgébics (*Lanius minor*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti

jelenléte. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

ERDEI PACSIRTA- *Lullula arborea* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

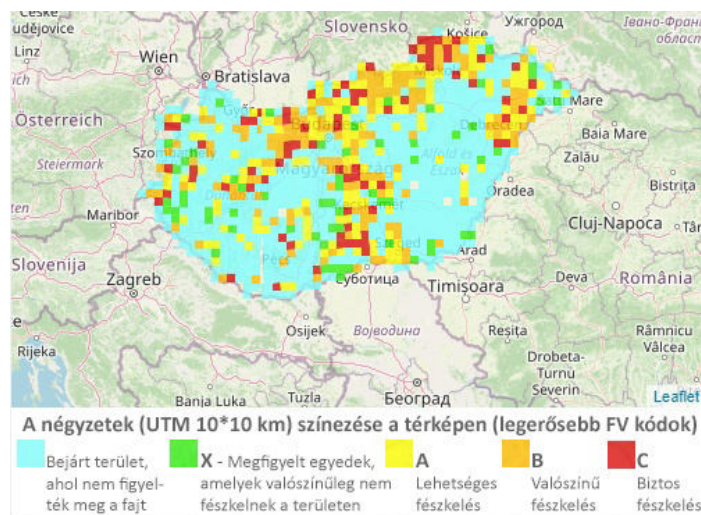
Európában, Nyugat-Ázsiában és Észak-Afrikában él. Homokpuszták, fákkal tarkított dombok lakója. Kora ősszel Dél-Európába és Észak-Afrikába vonul, elsősorban Franciaországba, Olaszországba, illetve a Földközi-tengeri szigetekre.

52. ábra. Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Nálunk a nyílt területekkel tarkított dombsági erdőfoltokban, cserjésekben, gyümölcsösökben, valamint az alföldi fenyvesek közelében költ. A zárt állományokat elkerüli. Meglehetősen területhű madár, fészkrét sokszor az előző évi költőhely közvetlen közelébe rakja.

53. ábra. Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük, bár a beruházással érintett terület alkalmas fészkelőhely lehet számára. Fészkelése a közeli szőlők között ismert legközelebből, de Hegyalja-szerte gyakori faj. Amennyiben a kivitelezések idejét megfelelően választja meg a beruházó és a kivitelező, úgy a kivitelezés évében megvalósuló esetleges fészkelését sem fogja veszélyeztetni az építés. Mivel igen zavarástűrő faj és gyakorta költ taposott, akár járművekkel is járt gyepekben a faj elviselhető mértékű érintettségével lehet számolni.

Az építés várható hatásai

Amennyiben a kivitelezés a faj költési időszakán kívül, augusztus 15 – március 1. között valósul meg az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

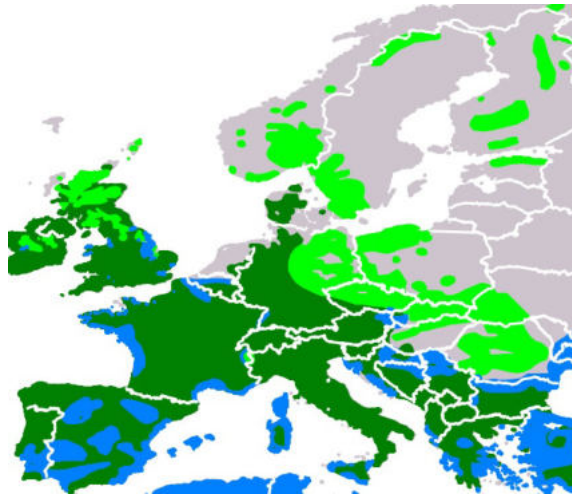
Az üzemelés várható hatásai

Mivel zavarástűrő fajról van szó, az üzemelési időszakban is elképzelhető kártétele a vizsgált területen, vagy annak közvetlen környezetében. Azonban tűrőképessége miatt az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HEGYI BILLEGETŐ- *Motacilla cinerea* (Tunstall, 1771)

Elterjedési terület

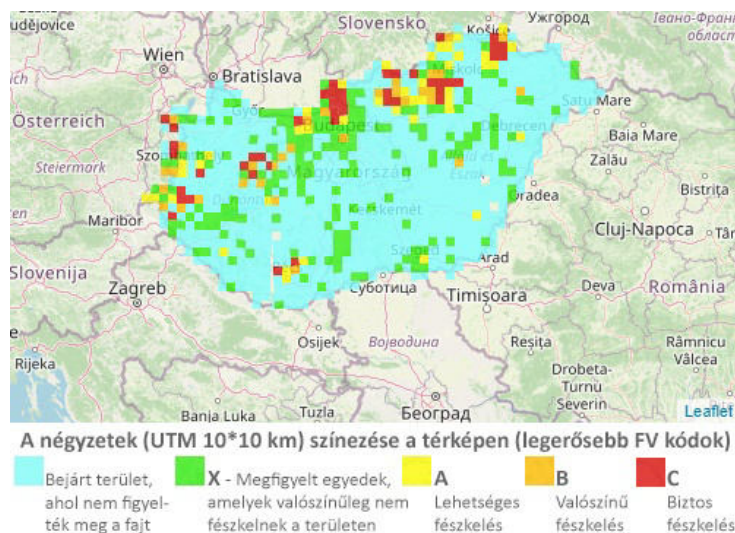
Európa és Ázsia jelentős részén megtalálható, de Észak-Afrika bizonyos helyein is előfordul. Hegyi patakok partján költ, sokszor víz által alámosott fák gyökerei között, hidak alatt, partoldalban.

54. ábra. A hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: sötétzöld: egész évben állandó, világoszöld: költőhely, kék: telelőhely. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánk középhegységeinek gyors folyású, tiszta vizű patakjai mentén sok helyen, de kis számban költ.

55. ábra. A hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen hegyi patakok, vizes élőhelyek sem találhatók a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FÜLESKUVIK- *Otus scops* (Linnaeu, 1758)

Elterjedési terület

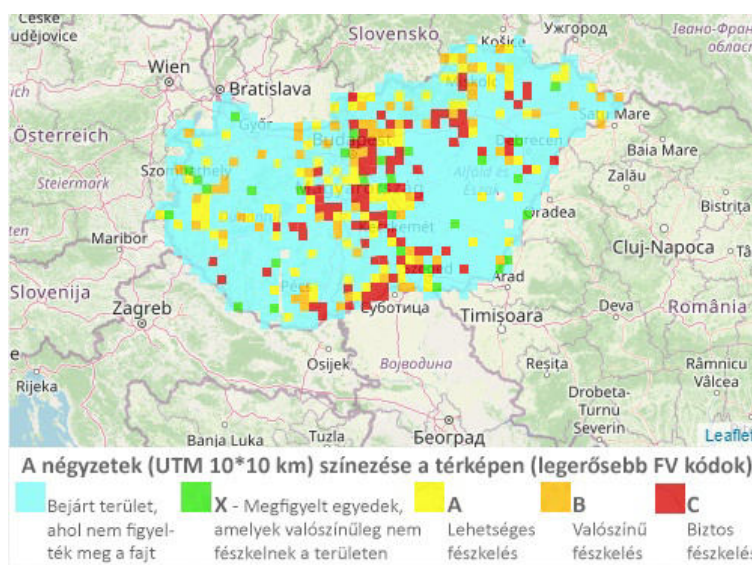
Dél-Európában, a Közel-Kelet egyes részein és az egykori Szovjetunió területén át egészen Mongóliáig húzódik a költőterülete. Télen a Szahara és az Egyenlítő közötti területre költözik. Az utóbbi években csökkent az állománya.

56. ábra. A füleskuvik (*Otus scops*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: sötétzöld: egész évben állandó, világoszöld: költőhely, kék: telelőhely. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedése, élőhely

Magyarországon kis számban, de rendszeres fészkelő. Hazánkban a felhagyott gyümölcsösökben, szőlőben, telepített fenyvesekben, kertekben és parkokban költ. Odúlakó faj, előszeretettel foglalja el a szalakótáknak kihelyezett „D” típusú odúkat.

57. ábra. A füleskuvik (*Otus scops*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti jelenléte. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

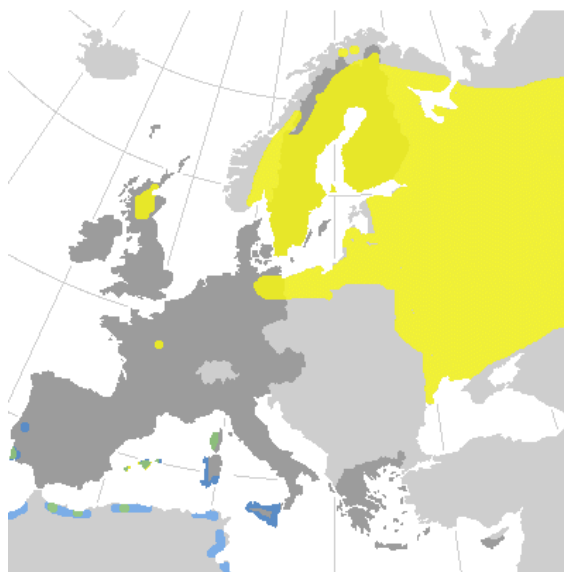
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HALÁSZSAS- *Pandion haliaetus* (Linnaeus 1758)

Elterjedési terület

Eurázia északi részén, a Földközi-tenger partvidékén él, de Észak-Afrikában is költ. Elterjedési területe Ausztráliáig elhúzódik. Halban gazdag vizek közelében telepszik meg, amennyiben a fészek megépítéséhez megfelelő fát is talál. Ennek hiányában pár kilométert is ingázhat a táplálkozóhelye és a költőhelye között. Általában fák csúcsára építi fészket, de előfordul, hogy oszlopra, mesterséges fészkealapra hordja az ágakat. A halászsas nevéhez híven alapvetően hallal táplálkozik.

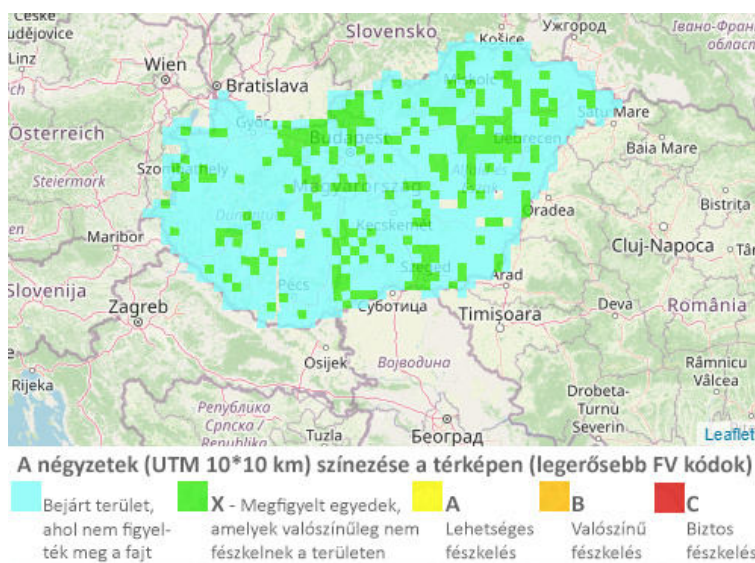

58. ábra. A halászsas (*Pandion haliaetus*) európai előfordulása Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Hazánkban tavasszal és ősszel rendszeres átvonuló. Időnként át is nyaral Magyarországon, sőt költési kísérletei is voltak a közelmúltban, ami megerősödő európai állományával van összefüggésben. Nálunk elsősorban vizes élőhelyeinken, főleg halastavainkon figyelhetők meg magános példányai. Az

átvonuló példányokra a legnagyobb veszélyt a közép feszültségű vezetékek jelentik. Az esetleges költségi kísérleteket szemmel kell tartani, és biztosítani kell a fészkek környékének nyugalmát.

59. ábra. A halászsas (*Pandion haliaetus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit, traverzeket sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, vizes élőhelyek hiánya miatt táplálkozó egyedeivel sem kell számolni, csupán kóborló, átvonuló egyedeinek alkalmankénti jelenléte fordulhat elő. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

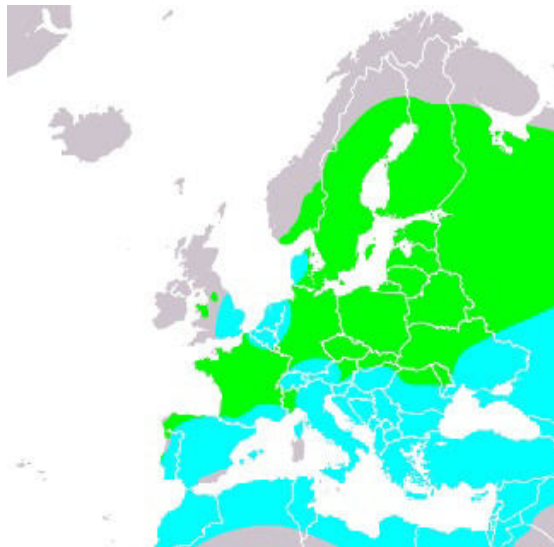
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

DARÁZSÖLYV- *Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

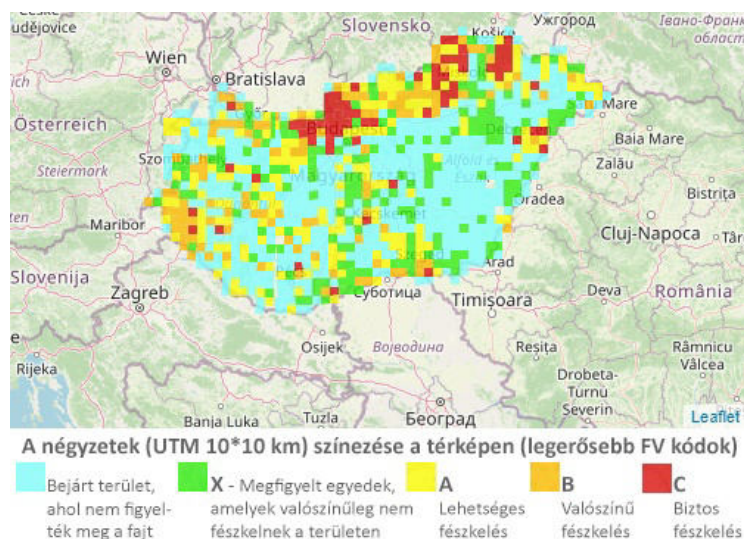
Európában és Ázsia nyugati részének tölgyeseiben fészkel, télen Afrikáig vonul. Természetes élőhelyei a tölvevelű erdők, mérsékelt övi erdők, szubtrópusi és trópusi száraz erdők és szavannák.

60. ábra. A darázsölyv (*Pernis apivorus*) európai elterjedése (Jelmagyarázat: zöld: költőhely nyáron, világoskék: költözési útvonal. Forrás: <https://www.wikipedia.hu/>)

Hazai elterjedés, élőhely

Nálunk nagy kiterjedésű erdőkben fészkel, főleg hegy- és dombvidéken. Speciális tápláléka miatt kedveli a meleg, déli kitettségű tölgyeseket, főleg, ha tisztásokkal tarkított a terület.

61. ábra. A darázsölyv (*Pernis apivorus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő helyét jelentő tölgyes, elegyes erdőket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, csupán táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése fordulhat elő. Azonban a vizsgálati terület teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége nem várható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

PAJZSOS CANKÓ- *Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

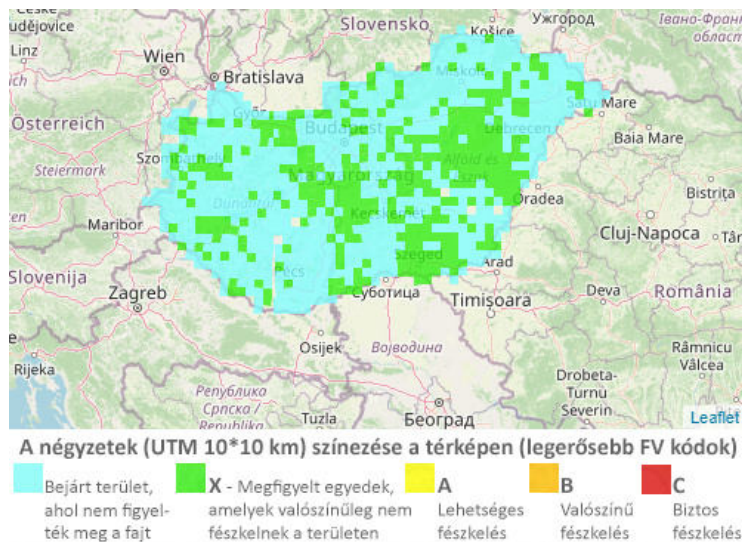
Európai állománya stabil, csapadékos években természetes vizes élőhelyeinken továbbra is számíthatunk alkalmi fészkelésére. A telet Afrikában, Indiában, Kis-Ázsiában tölti, egyes madarak Nyugat-Európában is telelnek. A tojók általában délebbre vonulnak, mint a hímek. Eurázsia északi részén költ.

62. ábra. A pajzsos cankó (*Philomachus pugnax*) európai előfordulása Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon az egyik legnagyobb számban átvonuló partimadár, a hazai természetvédelmi területeken, halastavakon, pusztákon több száz, ezres csapatai pihennek meg táplálkozni. Lápokon, nedves réteken, kaszálókon csoportosan dűrög. Főleg rovarokkal, rákokkal, férgekkel, csigákkal táplálkozik, de vonuláskor gabonát és más magvakat is fogyaszt kis mennyiségben.

63. ábra. A pajzsos cankó (*Philomachus pugnax*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a tartózkodási helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

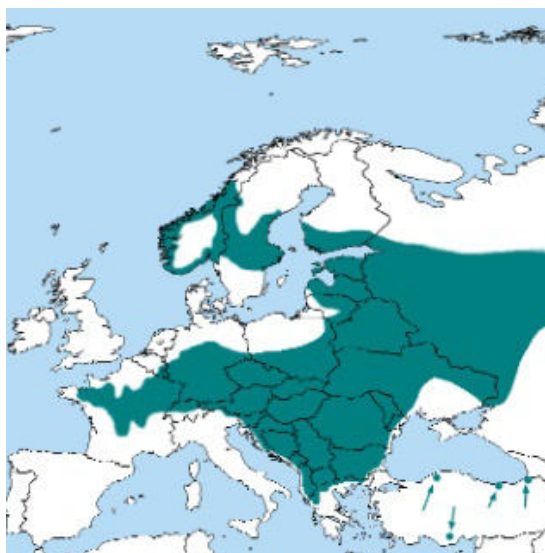
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

HAMVAS KÜLLŐ- *Picus canus* (Gmelin, 1788)

Elterjedési terület

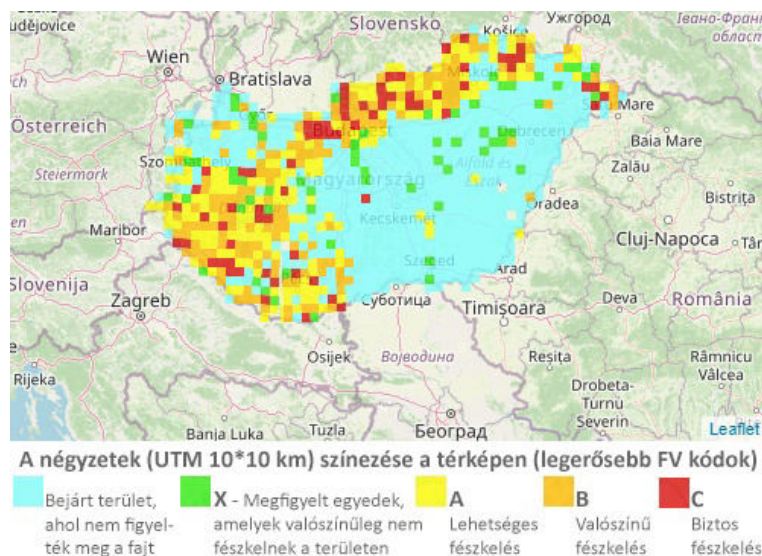
Leginkább Európa középső és keleti részén, valamint Skandináviában, illetve Ázsiában fordul elő. Kedveli a ritkás, ligetes erdőket, ahol megfelelő méretű tölgyet, bükköt talál odújának készítéséhez. Parkokban, arborétumokban is megtelepszik.

64. ábra. A hamvas küllő (*Picus canus*) európai előfordulása (Forrás: www.wikipedia.hu).

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon állandó madár, rendszeres fészkelő. Kedveli a nagy erdőket és távol tartja magát az emberektől. Magányos fészkelő. Ritkás öreg tölgyesekben, ligeterdőkben, idősebb bükkösök szélein korhadt fába váj odút, az üreg aljára kevés korhadékot rak.

65. ábra. A hamvas küllő (*Picus canus*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdősegeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

FÜGGŐCINEGE- *Remiz pendulinus* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

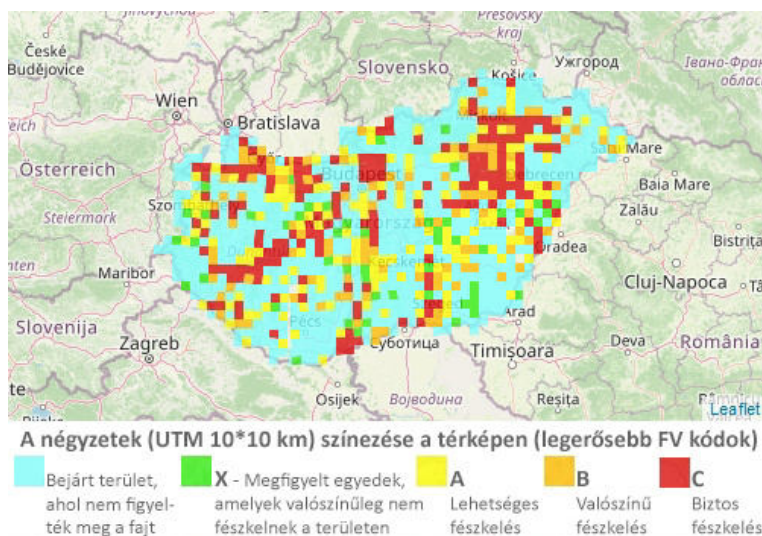
Alapvetően eurázsiai elterjedésű faj. A Földközi-tenger európai és ázsiai partvidékén élő állomány állandó, míg az északra (nyugaton kb. a Rajnáig, északon Skandinávia déli csücskéig) élő függőcinegék délebbre vonulnak telelni.

66. ábra. A függőcinege (*Remiz pendulinus*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Az egész Kárpát-medencében rendszeres fészkelő. Magyarországi állománya a Fertő tó vidékén a legsűrűbb, de a Tisza és a Rába mentén is gyakori. Főként síkvidéki madár, amely tavak és folyók mentén egyaránt előfordul. Füzesek, nádasok a legkedveltebb élőhelyei.

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a tartózkodási helyét jelentő vizes élőhelyeket, fásszárú fajok egyedeit sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

PARTIFECSKE - *Sterna hirundo* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

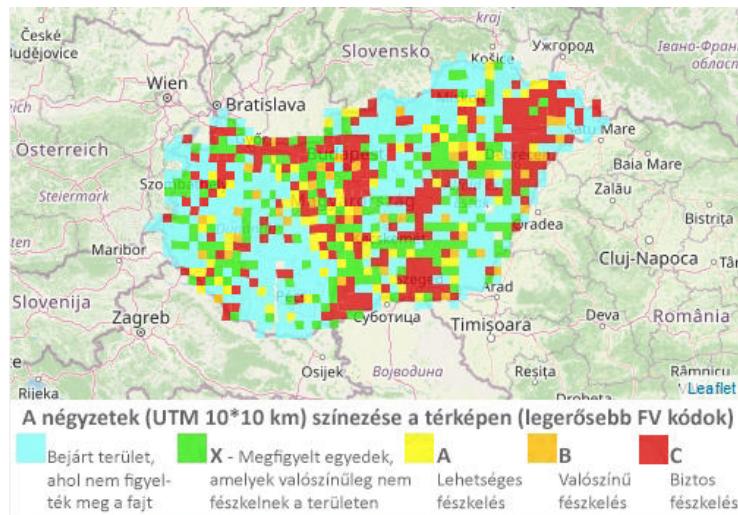
Európában, Ázsia és Amerika északi részén fészkel, a hideg időszak elől délre vándorol. Elterjedési területe követi a folyók vonalát.

68. ábra. A partifecske (*Riparia riparia*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: világoszöld: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Homokfalakba vájt üregekben költ. Folyópartokon, de akár tavak partvidékén, a víz által leomlott partfalakban, valamint a homokbányákban alakulnak ki számára megfelelő nagyságú függőleges fészkelőhelyek. Szinte bárhol megtelepszik, ha alkalmas fészkelőhelyet talál magának.

69. ábra. A partifecske (*Riparia riparia*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Fészkelő helyét jelentő partfalak a területen jelenleg nem találhatók. Táplálkozó, kóborló egyedeinek alkalmankénti megjelenése elképzelhető a vizsgálati terület felett, azonban annak a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire. Kivételt képez ez alól, ha a kivitelezés során olyan föld depóniák, egyéb partfalak alakulnak ki, melyek 45°-nál meredekebbek. Ebben az esetben elképzelhető megtelepedése.

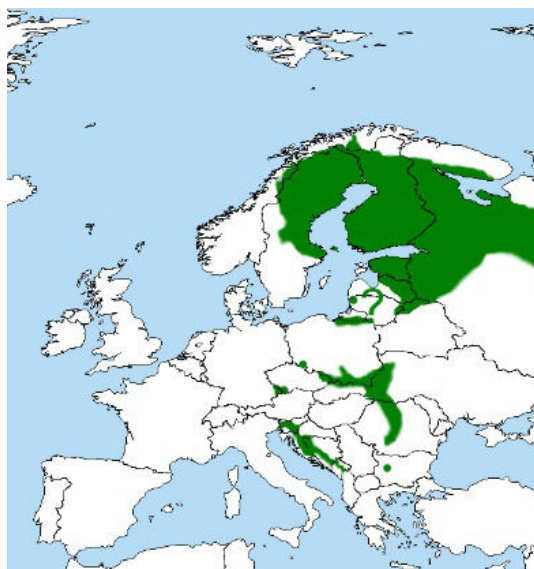
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

URÁLI BAGOLY- *Strix uralensis* (Pallas, 1771)

Elterjedési terület

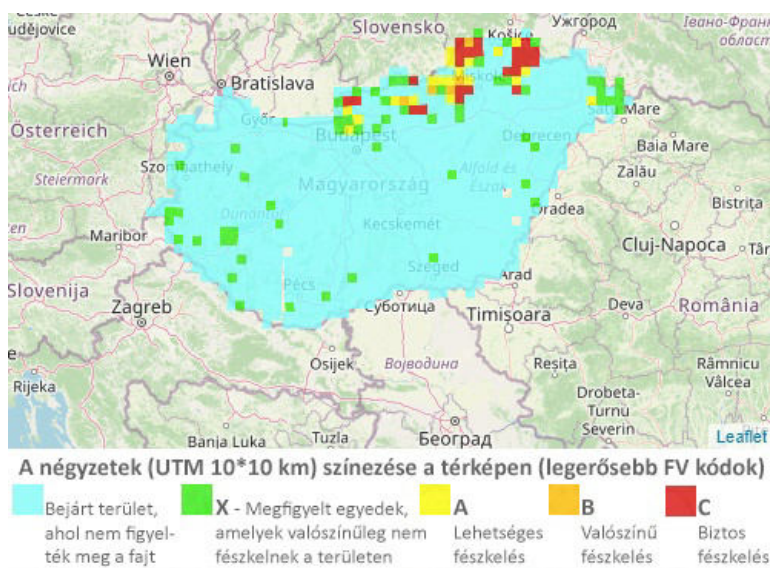
A hideg- és mérsékelt égövi Euráziában él Szahalintól és Japántól Skandináviáig és a Kárpát-medencéig. Elterjedésének határa északon nagyjából a 65. szélességi fok, délen nagyjából a tajga déli határát követi. Közép-Európa hegységeiben a *Strix uralensis macroura* alfaj a fő elterjedési területtől izoláltan él. A zárt, öreg erdőket kedveli, messze az emberi lakhatástól. Általában jobban szeret tisztásokhoz közel fészkelni, a sűrűben. Kerüli az erdő meredek lejtős, vagy sűrű aljnövényzetű részeit.

70. ábra. Az uráli bagoly (*Strix uralensis*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: zöld: egész évben állandó.
Forrás: www.wikipedia.org)

Hazai elterjedés, élőhely

Magyarországon főként a Zempléni-hegység bükköseiben fészkel rendszeresen, de olykor az Északi-középhegység más erdeiben is költ.

71. ábra. Az uráli bagoly (*Strix uralensis*) hazai előfordulása. (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. A fészkelő és táplálkozó helyét jelentő zárt erdőségeket nem észleltük a felmérés során, illetve a terület jellegéből és zavartságából adódóan nem képzelhető el fészkelése, jelenléte ezért a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

KARVALYPOSZÁTA- *Sylvia nisoria* (Pallas, 1764)

Elterjedés

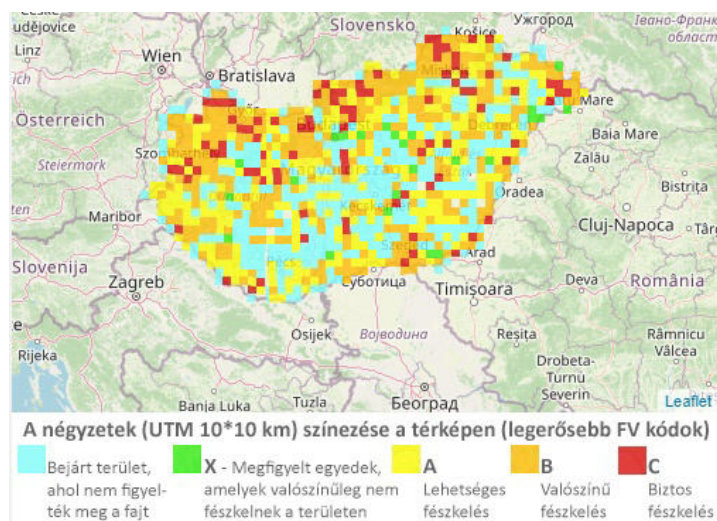
Közép-Európától Közép-Ázsiáig terjed hatalmas kiterjedésű élőhelye.

72. ábra. A karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) európai előfordulása (Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Legnagyobb poszátafélénk, mely Magyarországon széles körben elterjedt, de sehol sem gyakori. Nevét jellegzetes keresztsávós mell- és hasmintázatáról kapta. Hazánkban sokszor a töviszúró gébiccsel azonos élőhelyen fordul elő. Nem ritka az sem, hogy azonos bokron fészkelnek.

73. ábra. A karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a beruházással érintett területen fásszárú fajok egyedeit sem észleltük, nem képzelhető el fészkelése, csupán kóborló, táplálkozó egyedeinek alkalmankénti jelenléte. Azonban a vizsgált területnek a teljes Natura 2000 területhez viszonyított kicsiny aránya miatt érintettsége kimutathatatlanul kicsi a faj érintettsége ezért kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

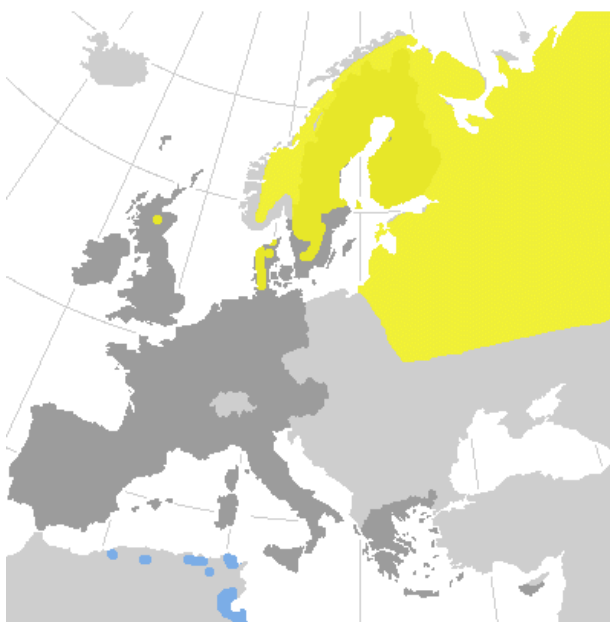
Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

RÉTI CANKÓ- *Tringa glareola* (Linnaeus, 1758)

Elterjedési terület

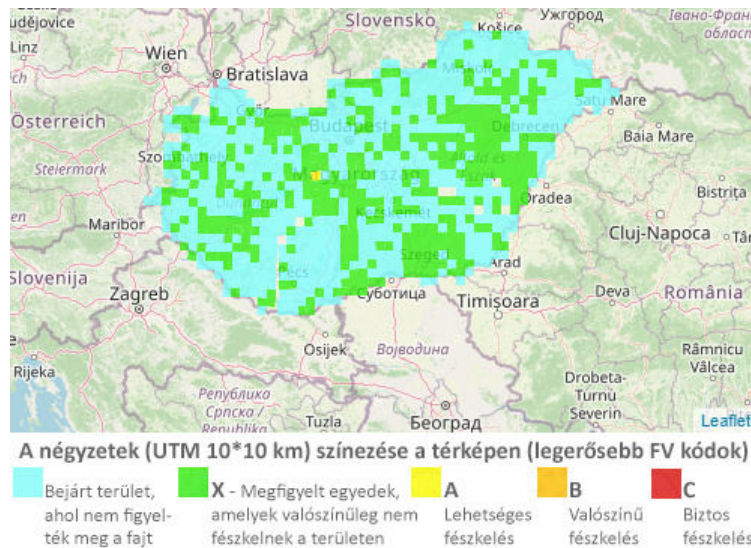
Európa és Ázsia északi területén költ, ősszel délre vonul, eljut Afrikába is. Erdőkkel szegélyezett mocsarak, láprétek és vizenyős legelők lakója.

74. ábra. A réti cankó (*Tringa glareola*) európai előfordulása Jelmagyarázat: sárga: elterjedési terület fészkelési időben, zöld: egész évben állandó, kék: előfordulás vonulási időben. (Forrás: www.ec.europa.eu)

Hazai elterjedés, élőhely

Rendszeres tavaszi és őszi átvonuló. Tocsogós réteken, mocsarakban, lápréteken keresi táplálékát. Főleg különböző rovarokat és azok lárváit fogyasztja, de más elérhető apró szervezeteket is eszik.

75. ábra. A réti cankó (*Tringa glareola*) hazai előfordulása (Forrás: www.mme.hu)

A faj érintettsége

A fajt a területen nem észleltük. Mivel a tartózkodási helyét jelentő vizes élőhelyeket sem észleltük a felmérés során a faj érintettsége kizárható.

Az építés várható hatásai

Az építés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Az üzemelés várható hatásai

Az üzemelés várhatóan nem gyakorol hatást a faj egyedeire.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás várhatóan egyik jelölő madárfaj egyedeire sem lesz jelentős hatással, csupán az erdei pacsrta (*Lullula arborea*) esetében feltételezhető kismértékű zavaró hatás. Ennek feltételezése miatt az alábbiakban csak e fajra vonatkozóan vizsgáljuk a hatás mértékét.

4.2.1. A tevékenységgel érintett, a kijelölés alapjául szolgáló fajok egyedeinek száma, állománysűrűsége vagy az érintett terület nagysága

Erdei pacsrta (*Lullula arborea*)

A tervezett tevékenység várhatóan egy-két egyedre lesz zavaró hatással az üzemelés során. A faj állománysűrűsége a vizsgált területen belül jelenleg 0 egyed/hektár, mivel a felmérés évében nem költött a területen. A tervezett fejlesztéssel mindösszesen 2000-3000 m²-en várható az érintettség.

4.2.2. Az egyedek vagy a terület szerepe a faj védelme tekintetében

Mivel az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) egyedeinek pusztulása nem, csupán a terület használatából adódóan, a látogatóközpont közelében tartózkodó egyedek zavarása várható a használat során, illetve a teljes Natura 2000 területen 51-100 pár költése ismert, valamint az élőhely továbbra is alkalmas fészkelőhely lesz a faj számára, megállapítható, hogy a faj védelme tekintetében nincs szerepe e kismértékű zavaró hatásnak.

4.2.3. A faj ritkasága (helyi, regionális és ennél magasabb szinten felmérve, ideértve az európai közösségi szintet is)

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) Mezőzombor hegyaljai területein, valamint általánosságban a Dél-Zemplénben is a számára alkalmas fészkelőhelyeken (rövidfűvű gyepek, szőlők, felhagyott szőlők) rendszeresen előforduló, gyakori faj. Országos állomány nagysága jelentős, 3.800 - 7.000 párra tehető, szinte egész Európában is elterjedt faj.

4.2.3.1. A faj tevékenységgel érintett állományának relatív nagysága a faj hazai, európai közösségi, illetve világállományához képest

A terepi felmérések alapján a vizsgált területen az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) nem költött a felmérés évében, azonban a közeli szőlőkben igen. Mivel várhatóan ezek továbbra is fészkelni tudnak a látogatóközpont körüli gyepekben, szőlőkben és csak zavaró hatással kell a jövőben számolni, az érintett állomány relatív nagysága nulla a hazai, közösségi és világ állományhoz viszonyítva.

4.2.3.2. A faj veszélyeztetettségi foka (IUCN Vörös Könyv veszélyeztetettségi kategóriái szerinti besorolás, közösségi vagy kiemelt közösségi jelentőség, országosan védett vagy fokozottan védett besorolás stb.)

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) az IUCN Vörös Könyv veszélyeztetettségi kategóriái alapján LC Nem fenyegetett (Least Concern), a Berni egyezmény III. függelékébe, a madárvédelmi irányelv I. függelékébe sorolt faj. Hazai jogi státusza: védett faj, pénzben kifejezett természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

4.2.4. A faj szaporodási képessége (a fajra vagy a populációra jellemző dinamika alapján)

Az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) Meglehetősen területhű madár, fészket sokszor az előző évi költőhely közvetlen közelébe rakja. Fészkének helyét a talajon csőrükkel kaparják ki, melyet a tojó vékony növényi részekkel bélel ki. A 3-6 tojáson a tojó kotlik, eközben a hím a közelben énekel. Évente két, legfeljebb három alkalommal költethet.

4.2.5. A tevékenység megvalósulása esetén a faj, illetve a faj élőhelyének képessége arra, hogy a célzott védelmi intézkedéseket kivéve minden egyéb beavatkozás nélkül, kizárólag a faj, illetve élőhelyének dinamikája következtében rövid időn belül visszaálljon egy olyan állapotba, amely az eredeti állapottal egyenértékű vagy jobb annál

A területen a fajt nem, csupán potenciális fészkelőhelyét észleltük. Mivel a tervezett beruházás megvalósulása esetén is lesznek rövid fűvű gyepfoltok a területen, jelentős változás nem következik be a fészkelőhelyeten. Mivel az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) az ember jelenlétét jól toleráló fajok közé sorolható és a beavatkozás során a fészkelőhelyét jelentő rövid fűvű gyepek nagy kiterjedésben rendelkezésre fognak állni a vizsgált területen és annak környezetében, továbbá az építés várhatóan vonulási időszakában, illetve téli telelése során történik, valószínűsíthető, hogy már a kivitelezések befejezését követő tavasszal a közelben költő párok ismét költésbe kezdenek, tehát egyből várható az eredeti állapot helyreállása.

4.2.5.1. A faj állományának regenerálódási képessége a környező állományokból azok észrevehető csökkenése nélkül (a faj diszperziós képessége, illetve az állomány izoláltsága más állományoktól stb.), illetve az állomány belső dinamikája következtében a regenerálódás képessége

Mivel a faj jelentős érintettsége, fészkelőhelyének károsítása nem várható, nem lesz szükség az állomány regenerációjára. Ezért a faj állományának regenerálódási képességét nem tárgyaljuk.

4.2.5.2. A tevékenység hatása az állományon belüli kedvező kor- és ivareloszlásra.

Mivel várhatóan nem lesznek közvetlenül érintett egyedek és a faj egyedeinek pusztulása nem várható, a tervezett tevékenységnek nem várható hatása az állományon belüli kedvező kor- és ivareloszlásra.

4.2.6 A területek koherenciája

A tervezett beavatkozások kis volumene, illetve a kivitelezés módszeréből adódóan az élőhelyek jelenlegi állapothoz viszonyított kismértékű átalakítása miatt nem képzelhető el, hogy az érintett területnek más Natura 2000 területekkel alkotott ökológiai hálózatának koherenciájában szerepe lenne.

4.3. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke

Magyar név	Tudományos név	A kedvezőtlen hatás mértéke
Billegetőcankó	<i>Actitis hypoleucos</i>	semleges
Jégmadár	<i>Alcedo atthis</i>	semleges
Csörgő réce	<i>Anas crecca</i>	semleges
Tőkés réce	<i>Anas platyrhynchos</i>	semleges
Böjti réce	<i>Anas querquedula</i>	semleges
Böjti réce	<i>Anas querquedula</i>	semleges
Nagy lilik	<i>Anser albifrons</i>	semleges
Nyári lúd	<i>Anser anser</i>	semleges
Vetési lúd	<i>Anser fabalis</i>	semleges
Parlagi pityer	<i>Anthus campestris</i>	semleges

Szirti sas	Aquila chrysaetos	semleges
Parlagi sas	Aquila heliaca	semleges
Parlagi sas	Aquila heliaca	semleges
Békászó sas	Aquila pomarina	semleges
Vörösgém	Ardea purpurea	semleges
Barátréce	Aythya ferina	semleges
Kontyosréce	Aythya fuligula	semleges
Cigányréce	Aythya nyroca	semleges
Bölömbika	Botaurus stellaris	semleges
Bölömbika	Botaurus stellaris	semleges
Uhu	Bubo bubo	semleges
Kerceréce	Bucephala clangula	semleges
Lappantyú	Caprimulgus europaeus	semleges
Fehér gólya	Ciconia ciconia	semleges
Fekete gólya	Ciconia nigra	semleges
Kígyászölyv	Circaetus gallicus	semleges
Barna rétihéja	Circus aeruginosus	semleges
Kékes rétihéja	Circus cyaneus	semleges
Hamvas rétihéja	Circus pygargus	semleges
Kék galamb	Columba oenas	semleges
Haris	Crex crex	semleges
Fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos	semleges
Közép fakopáncs	Dendrocopos medius	semleges
Balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus	semleges
Fekete harkály	Dryocopus martius	semleges
Nagy kócsag	Egretta alba	semleges
Kerecsensólyom	Falco cherrug	semleges
Vándorsólyom	Falco peregrinus	semleges
Örvös légykapó	Ficedula albicollis	semleges
Kis légykapó	Ficedula parva	semleges
Daru	Grus grus	semleges
Rétisas	Haliaeetus albicilla	semleges
Törpegém	Ixobrychus minutus	semleges
Tövisszúró gébics	Lanius collurio	semleges
Kis őrgébics	Lanius minor	semleges
Erdei pacsirta	Lullula arborea	elviselhető
Kis bukó	Mergus albellus	semleges
Barna kánya	Milvus migrans	semleges
Hegyi billegető	Motacilla cinerea	semleges
Füleskuvik	Otus scops	semleges
Halászsas	Pandion haliaetus	semleges
Darázsölyv	Pernis apivorus	semleges
Pajzsoscankó	Philomachus pugnax	semleges
Hamvas küllő	Picus canus	semleges

Guvat	Rallus aquaticus	semleges
Függőcinege	Remiz pendulinus	semleges
Partifecske	Riparia riparia	semleges
Uráli bagoly	Strix uralensis	semleges
Karvalyposzáta	Sylvia nisoria	semleges
Kis vöcsök	Tachybaptus ruficollis	semleges
Réti cankó	Tringa glareola	semleges
Piroszlábú cankó	Tringa totanus	semleges

5. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások

5.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából)

a) ha nem jön létre a látogatóközpont

A látogatóközpont nem épül meg.

b) belterületi helyszínen történő megvalósítás

Ha látogatóközpont valamely környékbeli település belterületén épül meg.

c) főutaktól távolabbi külterületi megvalósítás

5.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása

a) ha nem jön létre a látogatóközpont

Amennyiben a látogatóközpont nem épül meg, a térségbe érkező turisták kevésbé lesznek informálva a világörökségi táj értékeivel kapcsolatban, valamint nem jöhet létre a helyi termelők részére kialakítandó árusítási helyszín.

b) belterületi helyszínen történő megvalósítás

Ha látogatóközpont valamely környékbeli település belterületén épül meg, sokkal kevesebb turistához juthat el a közvetített információ és jóval kisebb gazdasági hatást fejt ki a központ létesítése. A mádi körforgalom mellett a két főút kereszteződésében, a vizsgált Natura 2000 legszélén található megvalósulási helyszín a lehető legkisebb mértékben károsítja és foglalja el az érintett Natura 2000 területet és a lehető legkevésbé zavarja a terület jelölő madárfajait.

c) főutaktól távolabbi külterületi megvalósítás

Amennyiben a Natura 2000 területen, annak kevésbé peremhelyzetű részén valósul meg a beruházás, sokkal nagyobb zavaró hatást fejtene ki a megvalósítás, illetve maga az üzemeltetés.

6. A megvalósítás indokai

6.1. A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése

X társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet)

- ☐ emberi egészség vagy élet védelme
- ☐ a közbiztonság fenntartása, megőrzése vagy helyreállítása
- ☐ a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése
- ☐ a fenti kategóriákba nem sorolható, egyéb kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt veszélyeztet)

6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét alátámasztó indokok

A turisták tájban történő szétszórt, ellenőrizetlen és szervezetlen módon történő megjelenésénél ésszerűbb és kisebb környezeti terhelést jelentő lehet az egy helyen, koncentráltan, felügyelet mellett történő fogadásuk. Fontos az élővilág zavarása szempontjából is, hogy a világörökségi tájba érkezők olyan irányított mozgást végezzenek, mellyel elkerülhető a nagyobb, több ponton, ellenőrizetlen módon jelentkező emberi zavarás, jelenlét a Natura 2000 területen. Szükségszerű a látogatóközpont megvalósítása a világörökségi értékek bemutatása és a helyi termelők gazdasági stabilitásának megőrzése szempontjából is, hiszen azok a turisták, akik ismerik a táj értékeit, kevésbé tesznek kárt azokban, illetve azok a kistermelők, akik meg tudják őrizni gazdasági pozíciójukat a fajok számára szükséges élőhely kezeléseket is stabilan el tudják végezni (pl.: sajtok, állati termékek előállításához gyepterületek fenntartása, stb.)

7. A kedvezőtlen hatások mérséklése

Az esetleges kedvezőtlen hatások mérséklése és a védett, de nem Natura 2000 jelölő fajok jelenléte miatt indokolt a következő kármérséklő javaslatok előírása:

- növényzetirtás, gyepfeltörés csak költési időszakon kívül (augusztus 15 – március 1. között) legyen végezhető;
- az építési időszakban képződő meredek falú árkok, depóniák, stb. oldalfalai nem lehetnek 45°-nál meredekebbek, hogy a partfalakban költő madárfajok számára ne jelentsenek ökológiai csapdát;
- a kivitelezési időszakban keletkező árkokat rendszeres időközönként ellenőrizni szükséges és az esetlegesen csapdába esett állatokat ki kell menteni onnan, valamint a vízelvezető árkok kivitelezése csak 45°-osnál kisebb rézsűvel rendelkező stabilizálással épülhet meg
- a területen tervezett csenkeszes, árvalányhajas gyepesítések a területen jellemző, őshonos fajok (lehetőleg helyben gyűjtött) magjaival legyenek vetve, a területen ültetett fásszárúak csak tájra jellemző, őshonos fajok legyenek.

8. Kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések

A várhatóan semleges, vagy igen kicsiny mértékű hatás miatt a beruházással kapcsolatban kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések meghatározására és elrendelésére nincs szükség.

9. Felhasznált irodalom

BÖLÖNI J., MOLNÁR ZS. ÉS KUN A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei, vegetációtípusok leírása és határozója ÁNÉR 2010. – Magyar Tudományos Akadémia Botanikai és Ökológiai Kutatóintézete, Vácrátót, 439 oldal.

GERGELY P., GÓR Á., NESTOR T. (szerk.) (2017): Nappali lepkéink – Határozó terepre és természetfotókhoz – Kitaibel Kiadó, Biatorbágy, 264. oldal

HARASZTHY L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 oldal.

K. MULLARNEY, L. SVENSSON, D. ZETTERSTRÖM, P.J. GRANT (Fordította és hazai adatokkal kiegészítette: Dr. Magyar Gábor, Schmidt András, Dr. Sós Enre) (2007): Madárhatározó - Park Könyvkiadó - Bp., 400 oldal

Király G. (szerk.) (2009): Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok. - Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvafő. 616 oldal.

www.ec.europa.eu

www.mme.hu

www.iucnredlist.org

www.termeszetvedelem.hu

www.map.mme.hu

www.wikipedia.org

**Melléklet– a TMF/30-2/2018. számú határozat szakértői névjegyzékbe
vételről**

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM
TERMÉSZETMEGŐRZÉSI FŐOSZTÁLY

Iktatószám: TMF/30-2/2018.

Ügyintéző: Érdiné dr. Szekeres Rozália
dr. Peresztegi Anita

Telefonszám: 06-1-896-2790

E-mail: anita.peresztegi@fm.gov.hu

Tárgy: Zsolyomi Tamás természetvédelmi és tájvédelmi szakértői névjegyzékbe
való felvétele

HATÁROZAT

Zsolyomi Tamás (lakóhelye: 3910 Tokaj, Esze Tamás utca 37., KÜJ: 103565312)
Kérelmezőt, aki

született:

anyja neve:

diplomájának kiállítója, száma, kelte:

Debreceni Egyetem
Természettudományi és Technológiai Kar
PT D/BL 006060, T-2/2008., Debrecen, 2008. január 15.;

szakképzettsége:

okleveles biológus (ökológus szakirány);

Természetvédelem szakterület (SZTV)

élővilágvédelem részterületén

szakértőként nyilvántartásba vettem, számára a szakértői tevékenység végzését **engedélyezem**.

Nyilvántartási szám: SZ-008/2018

A névjegyzéki bejegyzés visszavonásig érvényes.

Az igazgatási szolgáltatási díjat – e címen 10 000 Ft-ot – Kérelmező megfizette; egyéb eljárási költség nem merült fel.

Jelen egyszerűsített határozat a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 72. § (4) bekezdés a) pontjára tekintettel nem tartalmazza az indokolást és a jogorvoslatról szóló tájékoztatást.

Budapest, 2018. „*ap*” „*20*”

dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter
nevében és megbízásából

RS
Érdiné dr. Szekeres Rozália
főosztályvezető